

február 23. Grammfón. 12.30: H... 19: Grammfón. 19.30: Kamarazene. 20.30: Fe... Házi kvartett. — 9.30: Alakzene. 12.25: Híre... és. időjárás. 2.45: Híre... nacsadója. 4.45: Pont... s. hírek. 5: Feloivasa... y. 6.15: Német óra. ... alónzenekar. 8.25: Od... e. 10.45: Pontos idője... k. Majd: Zenekari ha... lest. 21.50: Zenekar. ... ingők. Hárfa hangv. 5: Kamarazene. 19.50: Fall Leó oper... arazene. Rádiózenekar. Antidalkok. era. önyű zene.

XV. ÉVF. \* 44 SZAM

Cluj-Kolozsvár 1931



569... Kéziratokat megőrzésük

Taxa postala... No. 224.716-929

Ramasetter Robert BUDAPEST

Ara 5 lej

# ELLET

Szerkesztőség és kiadóhivatal Str. Baron L. Pop (v. Brassai ucca) 10 szám. Telefon 9-77

ELŐFIZETESI ARAK: Félévre . . . . . 600 lej Negyedévre . . . . . 320 lej Egy hónapra . . . . . 110 lej

KÜLFÖLDI ELŐFIZETESI ARAK: Egy óra 1 dollár (vagy ennek megfelelő pénznem) Egy évre 10 dollár

Hirdetések tarifa szerint vétetnek fel

## A Glasner-eset

Most, hogy két bírói fórum is megpecsételte azt az álláspontot, amelyet mi az első perctől kezdve vallottunk, higgadtan nézhetünk szembe azzal a botrányos esettel, amely három napon keresztül tartotta izgalomban nemcsak Kolozsvár, de Erdély egész zsidóságát. Ugy a vizsgálóbíró, mint a törvényszék vádtanácsa megállapították, hogy Glasner Akiba főrabbi esetében nem látnak bünteselekményt fennforogni és ezzel a határozattal a bírói fórumok már előzetes ítéletet is mondtak a hajszá fölött, amelyet a főrabbi ellen megindítottak.

Glasner főrabbi tehát egyénileg elégtételt kapott, de nem kapott elégtételt a hitközség, amelynek vezetőjét állították mellégerőre és nem kapott elégtételt a zsidóság, amelyet a főrabbival együtt szintén a vádlottak padjára akart ültetni a királyi ügyész. Ezért, bármennyire is elvárjuk elveinkkel, hogy sérelmi politikát folytassunk, még sem térhetünk napirendre az eset fölött, amelyet a bírói határozattal korántsem tekinthetünk lezártnak. Itt (hogy enyhén fejezzük ki magunkat) a rendőri tubuzsoknak olyan esetet állunk szemben, amelynek gondosan meg kell vizsgálni indító motívumait és a célt, amelyet vele szolgáltak. Tudnunk kell, miért állott érdekében a kolozsvári rendőrség egyes tisztviselőinek, hogy a város zsidóságának főrabját olyan csunya bűn látszatába sodorják, mint a megvesztegetés. A rendőrség embereinek tisztába kellett lenniük, hogy Glasner Akiba személyében nem egy magánembert, hanem egy nagy egyházi közösség szellemi vezetőjét, közvetve tehát az egész hitközséget, kompromittálják. Miért kellett hát ezt a csunya komédiát végigjátszani?

Az esemény kontúrjai ma már élesebben bontakoznak ki, mint az első napokban. Pontosan tudjuk, mi történt. Glasner főrabbi megjelent egy rendőrtisztviselőnél és kijelentette, hogy a hitközség hajlandó egy törvényes rendelet végrehajtása körül felmerülő költségeket fedezni. A rendőrtisztviselőnek, aki jogvégezt ember, tudnia kellett, hogy a büntetőtörvénykönyv értelmében ez nem képez büntendő cselekményt, nem képez még akkor sem, ha a felajánlott pénz az illető hatóság közeg jutalmazására lett volna szánva. A rendőrtisztviselő tudnia kellett, hogy vesztegetés csak az, amikor a törvény megszegésére adnak, vagy ajánlanak fel jutalmat. A rendőrtisztviselő tehát jelen esetben egyetlen kötelessége lehetett volna: visszautasítani a felajánlott pénzt. Ha úgy látta, hogy a szóbanforgó rendelet végrehajtása körül nem merülnek fel költségek, vagy pedig a rendőrség rendelkezik megfelelő alappal az ilyen költségek fedezésére, egyszerűen azt kellett volna mondania: „Köszönjük, főrabbi ur, ámcsen szükségünk a felajánlott pénzre is a rendeletet anélkül is végre fogjuk hajtani”. Demokratikus államban, ahol szabadságok uralkodnak, így kell viselkednie a lelkiismeretes, jóhiszemű tisztviselőnek.

Ha a kolozsvári rendőrség szóbanforgó közveze másként cselekedett akkor, csak két eset lehetséges: vagy magasabb államérdek követelte meg a főrabbi és közvetve a zsidóság kompromittálását, vagy pedig az illető rendőrtiszt teljesen egyéni érzelmeit követett és ezzel letért a kötelesség utjáról. Bármely esetfősség álljon fenn, mindgyöknek megvan és meg kell hogy legyen a konzekvenciája. Mint hogy az első feltevést bátran kikapcsolhatjuk, mert kizárt dolog, hogy bármilyen magasabb államérdek a főrabbi és a zsidóság kompromittálása mellett szóljon, csak a másodikat fogadhatjuk el. Az első feltevést bátran kikapcsolhatjuk, mert kizárt dolog, hogy bármilyen magasabb államérdek a főrabbi és a zsidóság kompromittálása mellett szóljon, csak a másodikat fogadhatjuk el. Az első feltevést bátran kikapcsolhatjuk, mert kizárt dolog, hogy bármilyen magasabb államérdek a főrabbi és a zsidóság kompromittálása mellett szóljon, csak a másodikat fogadhatjuk el.

## A kolozsvári iparosok és kereskedők feltárták sérelmeiket és kivánságaikat az iparügyi miniszter előtt

# Manoilescu a jövő kormány gazdasági programját fejtette ki és védelmére kelt az iparvállalatok szindikalizálásának

Kivételesen olcsó vasuti tarifát, a vámszabadraktárak felállítását, az építkezések előmozdítását és a közterhek enyhítését hegyezte kiállításba az iparügyi miniszter „En is jóilaktam már a közgazdasági elméletekkel“ mondotta Manoilescu

Cluj-Kolozsvár, február 23. (Az Uj Kelt tudósítójától). Manoilescu ipari és kereskedelmi miniszter vasárnap délelőtt Kolozsvárra érkezett, hogy résztvegyen a kolozsvári Kereskedelmi Akadémia emléktáblájának leleplezésénél, amelyet abból az alkalomból állítottak fel, hogy az akadémia II. Károly királyról neveztek el. Hétfőn délelőtt politikai tárgyalásokat folytatott az iparügyi miniszter, aki hírszerint meglátogatta lakásán Vajda Sándort is, hétfőn délután öt óraker pedig megjelent a kolozsvári iparkamarában, hogy meghallgassa a különböző gazdasági érdekeltségek sérelmeit és kivánságait. A recepció során felszínre került Románia gazdasági és pénzügyi életének számos égető aktuális problémája. Az egyes felszólalásokra válaszolva, az ipari és kereskedelmi miniszter, aki közismerten sipiritus rectora a Mironescu-kormány gazdaságpolitikájának és akire a gazdasági és pénzügyi kormányzás terén — bármilyen is lesz a jövő kormány összeállítására — még az eddiginél is nagyobb és kiemelkedőbb szerep vár, hatalmas exozében válaszolt. Manoilescu valóságos gazdasági programot adott, bevilágított az elkészítés alatt álló gazdasági ujjáépítési terv egyes részleteibe és megindokolni igyekezett az iparvállalatok szindikalizálásáról szóló törvényjavaslat szükségességét és fontosságát.

### Gyárosok és kereskedők tisztelgése Manoilescu miniszter előtt

Az iparügyi miniszter fogadtatására összegyűltek az Iparkamara disztermében Kolozsvár ipari és kereskedelmi életének összes számottevő reprezentánsai. A miniszter Negrutiu mérnök, iparkamarai elnök üdvözölte, majd Tuffli Richárd, a Sfatul Negustoresc nevében biztosította Manoilescut arról, hogy a kereskedők biznak a miniszter jóindulatában és rátermettségében és kéri őt, hogy a kereskedők dolgozó társadalmát segítse ki abból a sylvos helyzetből és nehézségekből, a melyekben ma vergődik.

### Az UGIR a kényszerszindikátusok ellen

Besa igazgató, az UGIR alelnöke, röviden ismertette azokat a problémákat, a

melyek ma a gyáriparosokat foglalkoztatják. Rámutat arra, hogy az iparvállalatok szindikalizálásáról szóló javaslat kérdésében a vélemények megoszottak az UGIR vezetői között, de a javaslatot mai formájában valamennyien károsnak tartják. Kéri a minisztert, adjon alkalmat az UGIR vezetőinek arra, hogy ezt a kérdést vele Bukarestben részleteiben is megvitassa és addig ne terjessze be a kamara elé. A közszállításokról szóló javaslatot a gyáriparosok jónak tartják és kéri sürgős alkalmazását. Kéri ezenkívül az építkezések előmozdítását, végül pedig annak az állapotnak a megszüntetését, hogy a régi földgázrezsim már nincs érvényben, az új

## A kereskedők feltárják sérelmeiket Manoilescu miniszter előtt

Ezután a kereskedők képviselői járultak különböző sérelmeikkel a miniszter elé. Valer Pascu azt vitatta, hogy nem a kereskedők azok, akik az árakat megrágitják. A cukrot például 37 lej 45 baniért vásárolja a kereskedő és 38 lejért adja tovább, 7 lej fizet a jöminőségű liszt kilójáért és 8 lejrel árulja. A kereskedők ma nem árulnak 12—15 százalékos meghaladó haszonnal, minthogy nem is lehet árulni. Kéri tehát, hogy szüntessék meg a kampányt, amely a kereskedők ellen ebben a kérdésben folyik. Pascu ezután a cukor problémáját említi fel. A cukor világpáritási ára 8—9 lejnek felel meg kilogramonként. Ha a romániai cukoripar 14—15 lejért a megfelelő haszon mellett tudja a cukrot előállítani és ha ehhez hozzávesszük az államnak járó 15 lej illetéket, akkor is legfeljebb 29 lej lehetne a cukor kilogramonkénti ára. Rámutat arra, hogy a Romániában dolgozó Danubia Belga cukorérdekeltség, amely 6—7 ezer vagon cukorfőlésszel rendelkezik és amely 6—7 lejes áron kénytelen a cukrot a déli országokba exportálni, értesülések szerint ki akar lépni a kartellből és redukált áron akarja a cukrot forgalomba hozni. Kéri a kormányt, hogy szállítsák le a cukor árát a fogyasztók érdekében.

Dr. Sever Pop kéri, hogy azok a kereskedők is résztvegyenek az állami szállí-

törvényt pedig még nem léptették életbe. A kisiparosok sérelmei

Moldovan Antal ipartestületi elnök a kisiparosok sérelmeit tárja Manoilescu elé. A legsúlyosabban a forgalmi adó érinti a kisiparosokat — mondotta Moldovan Antal — és itt volna az ideje, hogy a háborúnak ez a maradványa eltűnjék. Kéri az adók leszállítását és szükségesnek tartja, hogy a Banca Nationala szállítsa le a visszleszámitolási kamatlatbat, mert amíg ez meg nem történik, a kisiparosok nem tudnak olcsó hitelhez jutni. Kéri végül, hogy az építkezések előmozdítása érdekében az új épületet harminc évre mentessék minden adó aló.

tásokban, akik nincsenek a törvényszéken bejegyezve, majd Schwartz Jakab szólal fel a vámszabadraktár felállítására érdekében, hangsúlyozva, hogy a tőzsde felállítására mindaddig illuzórium marad, míg Kolozsváron vámszabadraktárt nem létesítenek. Ami az építkezések előmozdítását illeti, szükségesnek tartja, hogy az új épületeket ne csak az állami, hanem a községi illetéktől és adóktól is mentessék. Végül a CFR tarifájának hiányosságaira és hibáira mutatott rá, gyakorlati példákkal igazolva azt, hogy különösen rövid távon az államvasutak a mai tarifa mellett nem vehetik fel a versenyt az auto kamionok konkurenciájával. Pascu Valer elpanaszolta, hogy az állami szállítások után járó összegeket a kereskedők fizetési utalvány birtokában sem tudják megkapni mindaddig, amíg az illetékes minisztérium a megfelelő akreditívetek le nem küldi. Emiatt milliós követelések maradnak behajthatatlanul és a pénzügyigazgatóság meg ahhoz sem járul hozzá, hogy az adóköveteléseket ezekkel a fizetési utalványokkal kompenzálják.

Jacob Adrian az ugynevezett „egységes tarifa“ módosítását kéri, miután a középértékek, amelyek alapján az illetékek kiszabása történik, az árak esése folytán lényegesen változtak. Kéri továbbá (Folytatása a 3. oldalon)

vissza hivatalos hatalmával s hogy az ez ellen vétők példás büntetésben részesüljenek. Ezért követelünk vizsgálatot és szankciókat ebben az ügyben.

Glasner főrabbi esetével kapcsolatban különös szerepet vállalt magára Colfescu ügyész is. Mi nem vonjuk kétségbe az ügyésznek ama jogát, hogy vádat emeljen, hogy ártatlan személyt ott is kutasson a bűn utárára, ha a közönséges emberi szem azt nem látja. De tiltakozunk az ellen, hogy az ügyész akárhány egyéni bűnből egy egész csoport, sőt az egész nép bűnössérére vádolja. Colfescu ügyész ezt tett a Glasner főrabbi esetével kapcsolatban, amikor „összeesküvésről“ beszélt, és a zsidók indítottak az állam

ellen, hogy a tisztviselőket korrumpálják és ezzel az országot kompromittálják. Eltekintve attól, hogy ez a vád olyan nevésséges, hogy méltatlan volna rá válaszolni, felvetjük a kérdést: vajjon hasznos szolgálatot tesz az államnak az az ügyész, aki a lojális állampolgárok tekintélyes csoportját úgy akarja feltüntetni, mint akik az állam biztonságát ellen törnek? Vajjon hazafias cselekedetet követett el az ügyész, amikor ország-világ előtt azt a látszatot akarta kelteni, hogy itt a zsidóság a tisztviselőket korrumpálására és az állam kompromittálására törekszik? Meg vagyunk győződve róla, hogy a legmagasabb és legnemesebb értelemben vett államrezon szempontjából is végzetesen

elhibázott dolog az ilyen ügyészi kisiklás, mert ez csakugyan alkalmas arra, hogy az ország jóhírnevét kompromittálja.

A Glasner-eset közelétekünk néhány olyan jelenségére világított rá, amelyek megérdemlik, hogy az ország felelős vezetői komolyan elgondolkodjanak fölötté. Közéletünk nyugtalan, fertőzött atmoszféráját nem utolsó sorban ezek a jelenségek okozzák. Aki komolyan veszi ennek az országnak boldogulását és békés fejlődését, aki azt akarja, hogy itt rend és alkotó munka legyen, annak minden erejével küzdenie kell az ilyen jelenségek ellen, amelyek mint a szu, korhasztják el az ország fájának egészséges rostjait. (m. e.)

# A kolozsvári ortodox hitközség szimpátia tüntetést rendezett Glasner Akiba főrabbi mellett

Glasner főrabbi betegágyából nézte végig a megindító szimpátia tüntetést

Cluj-Kolozsvár, február 23. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délelőtt 11 órára volt egybe hívva a kolozsvári Chevra Kadisa rendes évi közgyűlése, amelyet minden évben Adar hónap 9-ét, Mózes születésének és halálának évfordulóját megelőző vasárnapon szoktak megtartani. A közgyűlés, amelynek napirendjén a zárszámadások és egyesületi indítványok voltak kitűzve, a közelmúltban lezajlott izgalmas jegygyűlés után a Chevra-tagok szokatlanul izgalmas hangon tárgyalták Glasner Akiba főrabbival történt igazságtalanságot és amikor röviddel 11 óra előtt Adler Sámuel, az ortodox hitközség és Chevra elnöke, elfoglalta volna helyét, hosszu percekig tartott, amíg az igazított kedélyeket le lehetett csillapítani. Végül az elnök megindult hangon, néma csend közepette megnyitotta az ülést.

*A független román bíróság kimagasló szelleme*

— Mindnyájan — ugymond — az utolsó 48 óra izgalmainak hatása alatt állunk. Szeretett főrabbinak meghurcoltatása mindnyájunkon mély lelki sebeket ütött. Tudjuk jól, hogy tíz év óta hitközségünk lelkipásztora milyen hősi küzdelmeket folytat ennek a hitközségnek igazsága, erkölce és létfenn tartása érdekében. Nem mulasztatom el, hogy ebből az alkalomból ki ne emeljem a független román bíróság törvénykezését és azt a kimagasló szellemet, amellyel igazságot szolgáltatott az ártatlanul meghurcolt főrabbinak.

Az elnök indítványozza, hogy a közgyűlés ország-világ előtt dokumentálja szeretetét és ragaszkodását a főrabbi-val szemben. Mondja ki, hogy mindenben segítségére lesz lelkipásztorának és továbbá harcai során vállvetve fog vele együtt küzdeni a hitközség igazáért.

A közgyűlés nagy lelkesedéssel fogadta el az elnöki indítványt.

*A chaszidok szerepe...*

Dr. Pollák Sándor napirend előtti felszólalásában a történekeért a szefárd-csoportot teszi felelőssé. Vádolja mindazokat, akik minősíthetetlen ténykedésükkel séggyent hoztak a hitközségre. Nem tűrheti, hogy azok, akik bűnösök, részt vegyenek a Chevra vezetőségében. Indítványozza: mondja ki a közgyűlés, hogy mindaddig, amíg a szefárd-csoporthoz tartozók a teremben tartózkodnak, a közgyűlés nem tárgyalja a napirendet.

Rosenzweig Emánuel izgatott hangon jelenti ki, hogy mindaddig, amíg itt látja az „árulókat“, a közgyűlés nem tarthatja meg nyugalmát. Csatlakozik Pollák Sándor indítványához, amelyet kiegészít azzal, hogy küldessék ki egy tizenkéttagú bizottság, amely szervezze meg a szefárdok elleni bojkottot. Ezzel is meg kell torulnunk a főrabbi és a hitközségi funkcionáriusok meghurcoltatását.

*Egy mérséklő hang*

Rimóczi Jakab higgadtságot kér a Chevra tagjaitól. Nem fogadja el Rosenzweig Emánuel indítványát egy tizenkéttagú bizottság kiküldése ügyében. Ez nem tartozik ide, hanem népgyűlés elé, amelyet valamely későbbi időpontban kell összehívni. A maga részéről ugyancsak élesen elítéli a történeteket, most azonban nem azért jöttek össze az ortodox hitközség chevragjai, hogy előlött vitakozzanak, hanem hogy megtárgyalják a zárszámadást. Kéri a napirend kitűzését.

*A chaszidok védője*

Hellmann Miksa arra kéri a Chevra tagjait, hogy a hitközségi politikát tartsák távol a Chevra Kadisától. A maga részéről élénken elítéli a zsidót-

lan ténykedést, de a lehatározottabban állítja, hogy az egész kampányban a szefárdoknak abszolúte semmi részük nem volt. Ami Pollák Sándor dr. felhívását illeti, hogy a szefárd elemek távozzanak a gyűlésről, ennek a felhívásnak nem hajlandó eleget tenni és önként nem fog távozni a gyűlésről, ahol mindenképpen joga van jelen lennie.

Glanz Jakab beszédében előadja, hogy bizonyítékai vannak arra, hogy a szefárd csoport tudott a „beugratásról“ és alkalmas időben majd nyilvánosságra is hozza bizonyítékait. Ő is Rimóczi Jakab véleményén van, hogy ezt az ügyet egy zsidó népgyűlés elé kell vinni.

Adler Sámuel elnök arra kéri a Chevra tagjait, hogy elégedjenek meg a tiltakozással és térjenek napirendre fölötté.

*Néma demonstráció*

Nagyfaludi Nándor javasolja, hogy a közgyűlés fogadja el a zárszámadást, adja meg a felmentvényt, de egyúttal mondja ki, hogy ez a közgyűlés demonstráció Glasner Akiba főrabbi mellett. Az indítványt elfogadták.

## Megölte a feleségét, rálőtt anyósára és öngyilkos lett egy parasztagyazda, mert elhagyta a felesége

Megdöböntő szerelmi tragédia egy Ploesti melletti faluban

Ploesti, február 23. Ploesti közelében Grebu nevű községben vasárnap megdöböntő szerelmi tragédia történt. Penes Georghet a község legmódosabb gazdáját néhány nappal ezelőtt ott hagyta a felesége és hazaköltözött anyjához. Penes vasárnap elment Ilie Neagu nevű apósának házába, ahol csak felesége és anyósa volt otthon. Penes kérlelni kezdte feleségét, hogy térjen vissza hozzá, de az asszony hajthatatlan maradt. Az anya leánya pártjára állott és kiutasította vejét a lakásból. A veszekedés hevében Penes re-

volvart rántott és gyors egymásutánban kétszer rálőtt a feleségére. A golyók találtak és a szerencsétlen asszony holtan zuhant a padlóra.

A vérengző gazda anyósa ki akarta csavarni veje kezéből a revolvért, mire Penes most már anyósára lőtt, akit súlyosan megsebesített. A kettős merénylet után Penes hazarohant lakására és revolverével öngyilkosságot követett el. A megrendítő szerelmi tragédia óriási megdöbbenést keltett megyszerte.

## Csak a közterhek leszállítása esetén hajlandók a háztulajdonosok az üzlet- és lakásberek leszállítására

Kolozsváron azt a vizet is meg kell fizetni, amit nem fogyasztanak. A kolozsvári háztulajdonosok közgyűlése

Cluj-Kolozsvár, február 23. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári Háztulajdonosok Szövetsége vasárnap délelőtt tartotta meg dr. Cosma János kir. közjegyző elnöke alatt a város háza dísztermében évi rendes közgyűlést. Az elnöki megnyitó után dr. Bartha Ignác ügyvéd, a szövetség főügyésze tartotta meg beszámolóját a szövetség múlt évi működéséről.

Ezután Heigel Lipót nyug. főtanácsos a köztisztaság, a víz- és csatorna, valamint a villanyáram díjakról tartotta meg előadását. Heigel főtanácsos adatokkal mutatta ki, hogy a víz egész Romániában Kolozsvárt a legdrágább és 1927 óta közel négyszáz százalékkal emelkedtek a vízdíjak. Ismertette a vízőrák kérdését és az a terem közönsége hevesen tüntetett a vízművek igazgatóságának azon eljárása ellen, hogy a 3600 lejes költséggel rákényszerített vízőra tulajdonosok nem a vízőra szerint elfogyasztott vízmennyiség után, hanem a tulajdos általán szerint fizetik a vizet. Így Kolozsvárt a polgárság csak azt a vizet is meg kell fizetni, amit nem használnak el. A villanyáram egységdíjaira vonatkozólag felhozta, hogy azok ma is ugyanazok, mint a múlt évben voltak, annak dacára, hogy a szén és pakura 25-50 százalékkal csökkentek. Hogy az iparáram mennyire tulmagas, bizonyítja az a körülmény, hogy a statisztikai adatok szerint az iparáram fogyasztás-

ról-évre nő. Kifogásolja, hogy a nagyobb fogyasztók a kisebb fogyasztókkal szemben prémiumot nem kapnak, továbbá, hogy a világítási áram ugyanaz a nappaliról, mint az éjjeliről. Felveti a kérdést, hogyha a közterhek nem csökkentek, a közüzemek árleszállítást nem eszközölnek, a köztisztasági díjak pedig nemhogy leszálljanak, hanem még flemelhetnek, hogyan lehet elképzelni, hogy Kolozsvár városában az olcsóbbodási hullám minden vonalon bekövetkezzék? A közgyűlés ezután az előadó javaslatára a következő határozatot hozta. Atir Kolozsvár város tanácsához, hogy:

1. A köztisztasági díjak az 1927. évben érvényben volt összegekre szállitassanak le;

2. hogy az elavult víz- és csatornadij szabályrendelet a kor követelménye szerint újból átdolgozassék, mely szerint a víz- és csatornadijak általán összegei a mostani díjak felére szállitassanak le, továbbá, hogy a vízőratulajdonosok a vízdíjat csakis a vízőra szerint elfogyasztott vízmennyiség után a köbméterenként megállapított alapár mellett fizessék, végül hogy a kereskedelem és inar elősegítése érdekében a nagyobb vízfogyasztók prémiumot kapjanak, legvégül, hogy a vízőra használati díja az 1927. év előtt érvényben volt díjra szállitassék le. Egyben kéri a vízművek tulságos nagy adminiszt-

## Folttisztításhoz

ne benzint, hanem

### Extrolt használjon

MERT:

- 1) Nem tűzveszélyes
- 2) Csodás folttisztító hatása
- 3) Teljesen ártalmatlan a tisztítandó anyaggal szemben
- 4) Nem hagy maga után foltsegélyt (gyűrűt)
- 5) Tisztít: szövetet, selymet, bőrt.

rációs költségének apasztása mellett amortizációs kölcsönből a víz- és csatornahálózat olymértű kibővítését, hogy a város minden lakása és minden uccája vízzel ellátva legyen.

A tárgysorozat negyedik pontjaként dr. Tolciu Joachim ügyvéd tartotta meg a lakások felszabadítására vonatkozó tanulmányos előadását, melynek alapján elhatározta a közgyűlés, hogy felir az igazságügyminiszterhez s egyben, miután az igazságügyminiszter Kolozsváron időzik, evégett küldöttségileg fel fogja keresni.

Ezután dr. Blaga Aurel ügyvéd ismertette a régi királyságban érvényben levő háztulajdonosokra vonatkozó törvényt, mely szerint közközi erével bíró szerződések alapján a bérlők ellen 3 nap alatti peres eljárás mellőzésével, a bérhátrale miatt, végrehajtás vezethető és a kitepítés azonnal foganatosítható. Elhatározta a közgyűlés az előadó javaslatára, hogy a törvény kiterjesztését az erdélyi részekre az igazságügyminiszternél kérelmezni fogja.

Botos János lapszerkesztő a választmány megbízásából a törvényhatósági jogu megyei pótadóját ismertette. Kimutatta, hogy mennyire sérelmes a városi polgároknak nézve a pótadó fizetése akkor, amikor a vármegyei közigazgatáshoz semmi közük. Mintegy 12 milliót tesz az az összeg, ami e címen a vármegyéhez befoly, hogyha ez az összeg a város javára folya be, nagyban elősegítené városunk deficitell dolgozó költségvetésének megjavítását. A törvény e sérelmes intézkedésének parlament utján való megváltoztatása végett a pénzügyminiszterhez felirat készítését határozta el a közgyűlés.

Dr. Bartha Ignác ügyvéd, a szövetség főügyésze ismertette ezután az üzletberek redukciójára vonatkozó ügyet s felolvasta azt a határozati javaslatot, amelyet a választmány delegátusai a kereskedőkkel létrehozott, mely szerint mint hogy az állami és városi terhek nem csökkentek, általános üzletbérleszállításról szó nem lehet. Csak kivételes esetekben lehet ezt kívánni, de csak azon esetekben, ha az üzletberek a ház értékének befizetése meghaladja, a redukció azonban nem haladhatja meg a 20 százalékot s nem lehet kisebb a bérjövdelem a befizetett kamatlábnál. Vitás esetekben választott bíróságnak lehet helye, ha abba a háztulajdonos beleegyeznek. A választott bíróságha Heigel Lipót pénzügyi főtanácsos lett delegálva a háztulajdonosok részéről. A közgyűlés a határozati javaslatot egyhangulag elfogadta.

A zárszámadás és a folyó évi költségvetés elfogadása után, lejárván a tisztaság mandátuma, a választások elétek meg. Elnökké újból dr. Cosma János kir. közjegyzőt és társelnökké dr. Kis Mór nyug. egyetemi tanárt választották meg. Alelnökké lettek dr. Metes Péter ügyvéd, nyug. prefektus és Heigel Lipót nyug. pénzügyi főtanácsos. Főtítkár dr. Bartha Ignác ügyvéd, ügyész dr. Blaga Aurel ügyvéd. Titkár és pénztárnok Zsombor László, számlellenőr Száva Mihály nyug. főszolgabíró. Ezenkívül megválasztották 24 választmányi tag és 12 póttag.

Az indítványok során Heigel Lipót pénzügyi főtanácsos javaslatára a közgyűlés felir a pénzügyminiszterhez, hogy a parlament utján szállitassa le az adóhátralekók késedelmi kamatát, a Banca Nationala visszleszámitolási kamatának nívójára. Egyben mentesítse a késedelmi kamatokat a tőkésítés alól.

— Szimpatiatüntetés volt Tiránában Zoghu albán király mellett. Tiránából jeleltik: Az albán parlament ülést tartott, amelyen újabb hűségnyilatkozatot tették Zoghu királynak s örömet fejezték ki afölött, hogy a bécsi merényletnél a király sérletlen maradt. Tirana ma lobogó díszben volt. Nagy tömeg vonult föl a város főbb utvonalaín s a király szerencsés megmenekülésének öröme szimpatiatüntetést rendeztek Zoghu mellett. Egvébként Zoghu király merénlylőt ma átkisérték s országos bécsi törvénszék fogházába rendőrség rajtuk kívül még husz albán tart őrizetben, akiknek nincsen rendes felalkozásuk.

## „Ha is nem

az export támogatása céljából szükséges kiviteli hivatal Kolozsváron expozitúrát.

Csak az áraknak az

Somogyi Miksa a sek körüli visszasszállításra az elmúlt évtől mint üzletet árusító adótervezéseket és erő árukészletet hamiáltal a tisztességes kereskedés éri. Az adóhivatal foglalkozásának a kereskedelmi károsítója is és valamely csak annyit foglalkoztatás fedezéséért továbbá, hogy az nem az üzletekben, célra kreált árverés kedelmi kamara képtörténjenek.

Manoilescu: Rem csarnokokra nem le

A román kamaráért

Dr. Sebestyén József magyar kereskedelmi állításának fontosságára mutat rá és kárügyi minisztert kamara felállítására kolozsvári kamarától

A pénzügyi dikátus m

Dr. Tartia pénzügyi és meglepetés szeszindikátus me miután véleménye az oka annak, hogy súlyos anomáliák dnak, hogy Kolozsvár működő szeszgyára minc vagonok szes nem képesek értéke

Manoilescu: A szindikátus okozza akik a szindikátusok

A szindikátus lat ipari e

Mint hogy a miniszter válaszolni az UGR szindikalizálásáról szemben emelt kifogásokat idevonatkozó memorandumból, a noilescuak ányu ramutat arra, hogy egyéb, mint gazdálkodás ipari termelésbe való lat az UGR szeri egyéni iniciativa éban áll a racionalizozza a verseny ki minőségű áru kerizdikalizálás nem az hanem éppen azok vezetni. A szindika nagyon fejlett ország Romániában nincs „szubkonsumacio“, mértéken felül való tá fokozása tehát ipari és az általán

A tőkehiányon nem lés, a javaslat jele a magántulajdon badságnak alkotm gait is, ezenfelül költségesen terheli ciot. A memorandum sokat javasol, így hogy a szindikátus gyen kötelező és legyen kizárva az a

## Modern

Ivan Goll, Andr Werfel, Max Bro

## zsidó

(Herz könyvtár) 3 ben pórtómentese köny

## titáshoz nt, hanem asználjon

szélyes  
tisztító hatás  
rtalmatlan a tisztí-  
ggal szemben  
maga után foltse-  
rűt)  
vetet, selymet, bőrt.

asztása mellett amor  
viz- és csatornaháló-  
ítását, hogy a város  
minden uccája vízzel

gyedik pontjaként dr.  
véd tartotta meg a  
sára vonatkozó ta-  
melynek alapján el-  
s, hogy felir az igaz-  
s egyben, miután az  
Kolozsváron idézik,  
g fel fogja keresni.  
Aurel ügyvéd ismer-  
gban érvényben levő  
vonatkozó törvényt,  
at erejével bírő szer-  
rlök ellen 3 nap alatt  
ésével, a bérhátralék  
ezethető és a kitelepi-  
sitható. Elhatározta  
javaslatára, hogy a  
t az erdélyi részekre  
nél kérelmezni fogja.  
szerkesztő a választól  
a törvényhatósági  
át ismertette. Kimu-  
s sérelmes a városi  
ótadó fizetése akkor,  
kőzigazgatáshoz sem-  
2 milliót tesz az az  
a vármegyéhez be-  
sszeg a város javára  
elősegítésére városunk  
öltészetének meg-  
e sérelmes intézke-  
tján való megváltoz-  
ügyminiszterhez fel-  
zta el a közgyűlés.

ügyvéd, a szövetség  
te ezután az üzlet-  
onatkozó ügyet s fel-  
zati javaslatot, ame-  
delegátusai a keres-  
mely szerint mint-  
rosi terhek nem csök-  
üzletbérleszállításról  
kivételes esetekben  
e csak azon esetben,  
haz értékének betéti  
a redukción azonban  
eg a 20 százalékot s  
pérvédelem a betéti  
esetben választott-  
lye, ha abba a ház-  
ik. A választott-bíró-  
pénzügyi főtanácsos  
ulajdonosok részéről  
ozati javaslatot egy-

a folyó évi költség-  
n, lejárván a tisztika-  
rtások ejtettek meg-  
ptasma János kir. köz-  
é dr. Kis Mór nyug.  
asztották meg. Alel-  
etes Péter ügyvéd,  
Heigel Lipót nyug.  
Főtítkár dr. Bartha  
ész dr. Blaga Aurel  
pénztárnok Zsombori  
Száva Mihály nyug.  
ívül megválasztott  
és 12 póttag.

során Heigel Lipót  
javaslatára a köz-  
gyminiszterhez, hogy  
zállíttassa le az adó-  
i kamatát, a Banca  
ámitolási kamatnak  
entesítse a késedelmi  
és alól.

és volt Tiránában  
mellett. Tiránából je-  
lament ülést tartott,  
nyilatkozatot tettek  
brömüket fejezték ki  
merényletnél a ki-  
t. Tirana ma lobogó-  
meg vonult föl a vá-  
s a király szerencsé-  
mőre szimpatiafűn-  
m mellett. Egvéhként  
lőit ma átkísérték a  
vnszék fogházába. A  
ül még husz albán  
ek nincsen rendes fők

# „Ha így megyünk tovább a mai stagnálásban, nem garantálhatok a következményekért

(Az elsőoldali cikk folytatása)

az export támogatását és ennek előmozdít-  
tása céljából szükségesnek látja, hogy a  
kivitel hivatal Kolozsváron is állítson fel  
expozitúrát.

Csak az árverési hiénáknak hasz-  
nálnak az adóárverések

Somogyi Miksa az adóhivatali árveré-  
gek körüli visszasságokat teszi szóvá. Ko-  
lozsváron az elmúlt évben több mint har-  
minc üzletet árúsítottak ki, jelentéktelen  
adótartozásokért és a sok százezer lejt  
erő árúkeszletet hiénák vásárolták fel,  
amiáltal a tisztességes kereskedőket su-  
lyos károsodás éri. Kéri, hogy a jövőben  
az adóhivatal foglaltságain legyen jelen  
a kereskedelmi kamarának egy képviselő-  
je is és valamely üzlet árúkeszletéből  
csak annyit foglaljanak le, amennyi az  
adótartozás fedezéséhez szükséges. Kéri  
továbbá, hogy az adóhivatal árveréseit  
nem az üzletekben, hanem egy erre a  
célra kreált árverési csarnokban s a keres-  
kedelmi kamara képviselőinek jelenlétében  
történjenek.

Manoilescu: Reméljük, hogy ezekre a  
csarnokokra nem lesz szükség a jövőben.

A román-magyar kereskedelmi  
kamaráért

Dr. Sebestyén József elnök a román-  
magyar kereskedelmi és iparkamara fel-  
állításának fontosságára és szükségessé-  
gére mutat rá és kér felhatalmazást az  
iparügyi minisztertől arra, hogy a közös  
kamara felállításának iniciatívája a ko-  
lozsvári kamarától induljon ki.

A pénzügyigazgató a szeszszin-  
dikátus megszüntetését követeli

Dr. Tartia pénzügyigazgató kér szót ez-  
után és meglepetésszerű felszólalásban a  
szeszindikátus megszüntetését követelte,  
miután véleménye szerint a szeszindikátus  
az oka annak, hogy a szeszgyártás körül  
súlyos anomáliák dúlnak. Felhossa példá-  
nak, hogy Kolozs megyében a legálisan  
működő szeszgyárakban több mint har-  
minc vaggon szesz áll raktáron, melyet  
nem képesek értékesíteni.

Manoilescu: Az anomáliákat nem a  
szeszindikátus okozza, hanem éppen azok,  
akik a szeszindikátuson kívül állnak!

A szindikalizációs törvényjavas-  
lat ipari diktaturát jelent

Minthogy a miniszter érdemében akart  
válaszolni az UGIR-nak az iparvállalatok  
szindikalizálásáról szóló javaslatával  
szemben emelt kifogásaira, Besa igazgató  
felolvas idevonatkozó részleteket abból a  
memorandumból, amelyet az UGIR Ma-  
noilescunak átnyújtott. A memorandum  
rámutat arra, hogy ez a javaslat nem  
egyéb, mint gazdasági diktaturának az  
ipari termelésbe való bevezetése. A javas-  
lat az UGIR szerint megakadályozza az  
egyéni iniciativa érvényesülését és utjá-  
ban áll a racionalizálásnak. Megakadályozza  
a verseny kizárásával azt, hogy jó-  
minőségű áru kerüljön a piacra. A szin-  
dikalizálás nem az árak csökkentéséhez,  
hanem éppen azoknak emelkedéséhez fog  
vezetni. A szindikalizálásra csak iparilag  
nagyon fejlett országokban van szükség,  
Romániában nincs tultermelés, hanem  
„szubkonsumáció”, vagyis a fogyasztás  
mértékén felül való visszaesése. A fogyas-  
tás fokozása tehát meg fogja oldani az  
ipari és az általános válságot egyaránt.  
A tőkehiányon nem segít a szindikalizá-  
lás, a javaslat jelenlegi formájában sérti  
a magántulajdonnak és a társulási sza-  
badságnak alkotmányosan biztosított jo-  
gait is, ezenfelül pedig fölöslegesen és  
költségesen terheli az állami adminisztrá-  
ciót. A memorandum különböző módosítá-  
sokat javasol, így többek között azt is,  
hogy a szindikalizációs való belépés ne  
legyen kizárva az állami szállításokból.

A szindikalizációs törvényjavas-  
lat ipari diktaturát jelent

Minthogy a miniszter érdemében akart  
válaszolni az UGIR-nak az iparvállalatok  
szindikalizálásáról szóló javaslatával  
szemben emelt kifogásaira, Besa igazgató  
felolvas idevonatkozó részleteket abból a  
memorandumból, amelyet az UGIR Ma-  
noilescunak átnyújtott. A memorandum  
rámutat arra, hogy ez a javaslat nem  
egyéb, mint gazdasági diktaturának az  
ipari termelésbe való bevezetése. A javas-  
lat az UGIR szerint megakadályozza az  
egyéni iniciativa érvényesülését és utjá-  
ban áll a racionalizálásnak. Megakadályozza  
a verseny kizárásával azt, hogy jó-  
minőségű áru kerüljön a piacra. A szin-  
dikalizálás nem az árak csökkentéséhez,  
hanem éppen azoknak emelkedéséhez fog  
vezetni. A szindikalizálásra csak iparilag  
nagyon fejlett országokban van szükség,  
Romániában nincs tultermelés, hanem  
„szubkonsumáció”, vagyis a fogyasztás  
mértékén felül való visszaesése. A fogyas-  
tás fokozása tehát meg fogja oldani az  
ipari és az általános válságot egyaránt.  
A tőkehiányon nem segít a szindikalizá-  
lás, a javaslat jelenlegi formájában sérti  
a magántulajdonnak és a társulási sza-  
badságnak alkotmányosan biztosított jo-  
gait is, ezenfelül pedig fölöslegesen és  
költségesen terheli az állami adminisztrá-  
ciót. A memorandum különböző módosítá-  
sokat javasol, így többek között azt is,  
hogy a szindikalizációs való belépés ne  
legyen kizárva az állami szállításokból.

## Modern zsidó költők

Ivan Goll, Andre Spire, Jabotinszky,  
Werfel, Max Brod, Avigdor Hameiri,  
stb.

### zsidó versei

(Herz könyvtár) 20 lejt beküldése ellené-  
ben pórtómentesen küldi az Uj Kelet  
könyvosztálya.

Az elhangzott felszólalásokra rendkívül  
elegáns és szellemes megjegyzésekkel tar-  
tított beszédben válaszolt a fiatal ipar-  
ügyi miniszter, aki köztudomásúan egyike  
Románia legkiválóbb szónokainak. Azzal  
kezdte, hogy a kolozsvári kereskedelmi és  
iparkamarához régi és kellemes emlékek  
fűzik, majd kijelentette, hogy a felszólalá-  
sok sorrendjében, illetőleg rendeltenségé-  
ben fog az egyes kérdésekre válaszolni.

Mindenekelőtt stabilitásra van  
szükség

— Előre kívánom bocsátani — mon-  
dotta Manoilescu —, hogy a felhozott ki-  
vánásoknak egy jelentős része orvoslást  
nyer azokban a gazdasági törvényekben,  
amelyek most vannak az előkészítés stá-  
diumában. Itt van például az állami szál-  
lítások kérdése. A törvényjavaslaton eb-  
ben a kérdésben is egy bizonyos stabili-  
tást kíván megvalósítani, minthogy a mi  
gazdasági életünknek általában is minde-  
nekelőtt stabilitásra van szüksége. Az  
állami szállítások terén eddig botránys  
állapotok uralkodtak, nemcsak a vissza-  
lézésre való tendencia létezése miatt,  
hanem azért is, mert a kérdés nem volt meg-  
felelően szabályozva. Az árlejtések csak  
paródiái voltak annak, aminek lenni kel-  
lett volna. Az új törvény minden jelent-  
kező cég számára egy bizonyos kvótát fog  
biztosítani, ha az illető cég a felajánlott  
legalacsonyabb áron hajlandó szállítani.

Az építkezés is a legközelebbi  
program

— Ugyancsak a nemzeti gazdasági ujja-  
építés tervébe van beillesztve az építke-  
zések kérdése is. Ez az utjaépítési terv  
két célt kíván szolgálni: koordinálni az  
egyes minisztériumok gazdasági tevékeny-  
ségét és ennek a tevékenységnek egy bi-  
zonyos állandóságot biztosítani, függet-  
lenül téve az eddigi kormányváltozásokkal  
járó programváltozásoktól, módosítások-  
tól. A földgazdálkodásban egy kis jogi bal-  
eset akadályozta meg a monopólium élet-  
beléptetését: a legfőbb semmitörvények  
egy határozata, amely a törvény módosi-  
tása révén elintézték fog nyerni. Akkor  
azután megbeszélésre hívjuk egybe az ér-  
dekelte fogyasztók, hogy nemzetgazdasá-  
gunknak ezt a kincsét megfelelő módon ki-  
aknázhassuk.

Ami az kisiparosokat illeti, közelebről  
a parlament elé kerül egy törvényjavaslat,  
amely meg fogja adni a kisiparosoknak  
a lehetőséget arra, hogy követeléseiket  
klienseiken kivételes gyorsasággal be-  
hajtassák. Hasonló intézkedés tervezünk a  
kereskedők számára is. A forgalmi adó  
kérdésében nem tudom teljes mértékben  
méltányolni a panaszukat, miután a kis-  
iparosok forgalmi adóját 75 százalékkal  
leszállították.

A CFR tarifája valóban módo-  
sításra szorul

— A CFR tarifája valóban módosításra  
szorul. A jelenlegi tarifa, bár egyes pon-  
taiban helyes, túlságosan magas s csak  
azért fogadtuk el, mert azzal érveltek,  
hogy a stabilizációs tervhez értelmében a  
CFR költségvetési egyensúlyát biztosítani  
kell. Ezt a tarifapolitikát azonban nem  
lehet folytatni akkor, midőn a CFR-nek  
háromszáz mzdonya áll kihülve, mert  
nincs mit szállítani s hasonlóképpen va-  
gonok tizezrei — amikor is nem szabad  
elfelejteni azt, hogy az álló vagonok többé  
kerülnek az államnak, mintha mozogná-  
nak. Most készítettük elő az én javaslatom-  
ra egy „kivételes” tarifát, amely rend-  
kívüli mértékben olcsóbbítaná a szállítást,  
új impulzust adva az árucserének.

A részletkérdések jobban érde-  
kelnek, mint a közigazgatási  
elméletek

Manoilescu felkérte Schwartz Jakobot,  
hogy a tarifával kapcsolatos megjegyzé-  
seit juttassa el hozzá egy memorandum-  
ban.

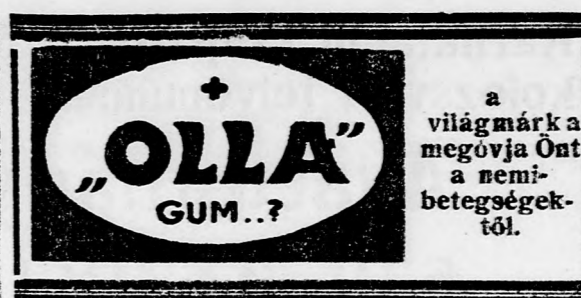
— Ezek a részletkérdések ma inkább  
érdekelnek engem, mint a közigazgatási  
elméletek, amivel magam is jóllaktam  
— mondotta Manoilescu — majd az egy-  
seres tarifa revízióját helyezte kilátásba,  
indokoltan tartva Jacob Adrian idevo-  
natkozó megjegyzéseit. Az exportot illető  
kérdésekben kérte a miniszter, hogy for-  
dujanak az érdekeltek a kereskedelmi szel-  
lemben megszervezett kivitel hivatalhoz,  
vagy pedig a külföldi kereskedelmi attas-  
ékhoz, akik arról panaszkodnak, hogy  
nem fordulnak hozzájuk a kellő mérték-  
ben tanácsért. Ha egy külföldi piac meg-  
hódításáról van szó, a kormány semmi-

lyen áldozattól nem riad vissza, kezdve  
a kiviteli illetékek leszállításától és foly-  
tatva a CFR és az SMR tarifáinak leszáll-  
ításán. Somogyi felszólalására reflek-  
tálva, a kényszervégrehajtásról szóló tör-  
vényjavaslat módosítását ígérte meg a  
miniszter, majd dr. Sebestyén Józsefnek

## Mivel indokolja Manoilescu miniszter a kény- szerszindikalizációs javaslatot?

Ezután áttért Manoilescu az iparvállal-  
atok szindikalizálásáról szóló törvény-  
javaslat kérdésére.

Két szempont vezette a kormányt a ja-  
vaslat készítésénél: az ipari és agrárter-  
mékek árai közötti nagy különbség, ame-  
lyet nivellálni kell és az, hogy szindika-  
tusok és kartellek ma már mindenütt van-  
nak és kétségtelen, a modern ipari terme-  
lés tendenciáinak felelnek meg. A szin-  
dikalizálás állami szabályozása azt akarja,  
hogy élvezhessük ennek hasznait a nem  
szabályozott szindikalizálás kinövéséi nél-  
kül. A cél az árak leszállítása. Az állam  
ma nem ellenőrizheti másképpen az ára-  
kat, minthogy inkvizíciós eszközöket fel-  
használva, gyárról-gyárra jár. Az árak tu-  
dományos ellenőrzésének egyetlen lehető-  
sége a közös árúsítás. Nem kell itt gaz-  
dasági diktaturát keresni s csodálkozom,  
hogy a gyáriparosok félnek az árak ellen-  
őrzésétől ma, midőn olyan nagy jövedel-  
meket amugy sem lehet realizálni az ál-  
talános viszonyok miatt. A kontingentá-  
lás révén meg akarjuk akadályozni az új  
gyárakba való investíciót akkor, midőn  
tudjuk, hogy a romániai iparvállalatokba  
háromszor többet investáltak, mint a-  
menyire a termelésnek szüksége van. Az  
árak minőségét sem fogja a szindikalizá-  
lás befolyásolni, mert előbb csak a meglé-  
ző szindikátusokra fog kiterjedni s ez a  
javaslat egyelőre inkább keretet képez,  
amelyet akkor fogunk teljes mértékben al-  
kalmazni, ha bevállik. A gyáriparosok fé-  
lеме tehát tulkorai. Én ellenkezőleg, azt  
hiszem, hogy az árak csökkenésével a fo-  
gyasztás emelkedni fog és ez az, amire ma  
az országnak elsősorban van szüksége.  
Azt sem fogadhatom el, hogy a javaslat



válaszolva, kijelentette, hogy a román-  
magyar kereskedelmi kamara felállítására  
elvben már el van határozva.

## A kölcsönfronton a helyzet változatlan

A legújabb hírek szerint 3—4 nap múlva meg lesz a kölcsön

Bucuresti-Bukarest, február 23. Az a  
tény, hogy Popovici pénzügyminiszter  
még mindig Párizsban van, igazat ad a  
kölcsöntárgyalásokról legújabbban kolpor-  
tált íptimistább híreknek. Az Adevurul  
híradása szerint kormánykörökben bizo-  
nyosra veszik, hogy a kölcsön 4—5 napon  
belül létrejön. A legújabb információk  
szerint azokra a pontokra, amelyekről vi-  
ták keletkeztek, a Romániát terhelő há-  
boru előtti osztrák-magyar eredetű tar-  
tozásokról van itt tetsősorban szó — ki

fogják kapcsolni a kölcsöntárgyalásokból.  
Ha ez a hír megfelel a valóságnak, ak-  
kor tulajdonképpen csak a kölcsönszerző-  
dés megszövegezése van még hátra és így  
tényleg remélni lehet, hogy a kölcsöntár-  
gyalásokat realizálni lehet. Ez esetben  
egyetlen vitás pontnak a kölcsön összege  
marad, amely 35—40 millió dollár között  
fog mozogni. Ha a kölcsönszerződést meg-  
kötik, úgy későbbi időpontban kerül majd  
sor, a most függőben maradt vitás adósá-  
gok rendezésének letárgyalására.

## A belügyminisztérium vizsgálóbiztost kül- dött Kolozsvárra Glasner főrabbi letar- tóztatásának páratlanul álló ügyében

Cluj-Kolozsvár, február 23. (Az Uj Ke-  
let tudósítójától). Közölte az Uj Kelet,  
hogy dr. Fischer József országgyűlési kép-  
viselő memorandumot nyújtott át a bel-  
ügyminisztériumban Călinescu belügyi  
alminiszternek Glasner főrabbi letartó-  
tatása ügyében. Dr. Fischer József a memo-  
randumban ismertette azokat a körülmé-  
nyeket, amelyek között Glasner Akibát a  
kveszturái titkár törbeccsalta és letartó-  
ztatását foganatosította. A memorandum-  
ban dr. Fischer József felhívta a belügy-  
minisztérium figyelmét arra, hogy a vá-  
gátás kérdésében a kolozsvári rendőr-  
kveszturára érkező rendeleteket Clonta  
inspektor nem hajtotta végre. Ha ez  
néha mégis megtörtént, a rendőrség min-  
den esetben, 1929-ban és 1930-ban is a hit  
község által rendelkezésére bocsátott ösz-  
szegből fedezte az ebből háramló költsé-  
geket.

A memorandumban dr. Fischer József  
három pontba foglalja össze azokat a pon-

tokat, amelyekre vonatkozólag anketót  
kér a kolozsvári rendőrség ellen:

1. Kivizsgálandó, hogy a kultuszügyi és  
belügyminisztérium rendeleteit a kóserhus  
vágatásánál elkövetett visszaélésekre vo-  
natkozólag végrehajtotta-e a kolozsvári  
rendőrség, vagy nem. Ha nem, milyen  
okból?  
2. Igaz-e vagy sem, hogy mint 1929-ben  
és 1930-ban is, most is kérték a hitközség-  
től, hogy a felmerülő költségeket fedezze?  
3. Igaz-e, hogy Glasner főrabbi letartó-  
tatása a fent előadott körülmények kö-  
zött történt?

Călinescu alminiszter ígéretet tett dr.  
Fischer Józsefnek, hogy a felsorolt pontok  
alján megindítja a vizsgálatot és vizs-  
gálóbiztost küld Kolozsvárra, aki Glasner  
Akiba letartóztatásának körülményeit ki-  
vizsgálja. A minisztériumi vizsgálóbiztos  
már meg is kezdte a vizsgálatot, melynek  
eredményét érhetően óriási érdeklődéssel  
várják.

**Karhatalmi csapatok szórták szét a szociáldemokrata munkásság kolozsvári felvonulását**

## A tartományi igazgatóság szerint a munkásság, a szociáldemokraták szerint a karhatalom provokálta a vasárnapi összeütközést

Gumibotokkal, puskatussal verték szét a több ezer főnyi munkástömeget. A munkásvezérek nyugalomra intették a munkásokat, de a felzigatott munkások tüntetni akartak

**Tizennégy tüntetőt vettek őrizetbe, akik közül kettőt az ügyészségre tettek át**

Cluj-Kolozsvár, február 23. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap déli 12 óra körül Kolozsváron könnyen végzetessé válható összeütközés történt a nagygyűlést tartó szociáldemokrata munkásság és karhatalmi csapatok között. A szociáldemokrata párt által két héttel ezelőtt összehívott nagygyűlésére úgy a karhatalom, mint a munkásság részéről óriási előkészületeket tettek. A kolozsvári CFR munkásság manifesztációja, mely alkalommal a munkásság áldozati adók levonása ellen tiltakozott, a kolozsvári szociáldemokrata párt összehívta a tiltakozó nagygyűlést, amelyen az általános bérredukció és áldozati adó ellen kívánt tiltakozni. A gyűlést megelőzőleg dr. Lucian Sándor szociáldemokrata kamarai képviselő többször is interveniált a tartományi igazgatóságnál az uccai felvonulás engedélyezéséért. Pénteken azonban a hatóságok betiltották az uccai felvonulás megtartását. Lucian képviselő vasárnap délelőtt még interveniálni próbált a tartományi igazgatóságnál a felvonulás megtartása érdekében, az intervenció azonban sikertelen volt és a tartományi igazgatóság felsőbb utasításra megtagadta az engedély kiadását. Ilyenképpen a szociáldemokrata munkásság vezetői számára nem maradt más hátra, mint az egybegyűlt munkástömegek előtt kihirdetni, hogy a tervezett tüntetés elmarad.

**Négyezer munkás — több száz katona**

Az építőmunkások patakuecai székházában délelőtt 10 óra körül mintegy 4000 főnyi tömeg gyűlt egybe. Nem volt azonban jelentéktelen a felvonult karhatalom száma sem. Szombaton több század csendőrség érkezett Kolozsvárra, az itteni csendőrség megerősítésére. A csendőrök mellett a kolozsvári rendőrség egész személyzete kivonult a helyszínre és 10 óra körül a Patak uca és a Unió uca bejáratát erős katonai kordon vette körül. A gépfegyverrel felszerelt katonai kirendeltség a Bartha Miklós uccán, a Malom uccán, az Unió uccán és a Patak uca bejáratánál helyezkedett el. A patakuecai munkásokon így valóságos körrel volt zárva a karhatalmi csapatokkal. A hatóságok vezetői közül Fi Ispescu vezetőgyűlés, Hatiegan rendőr-vezető, dr. Clonta kveszturati titkár jelentek meg a kordonok mögött.

**A vezetők nyugalomra intenek**

A munkásokon és az épület udvarán 10 óra után megkezdődött a népgyűlés, amelynek szónokai Bartalis Sándor, dr. Lucian Sándor, Hoffer Géza és Urzica György voltak. A beszédek elhangzása után Urzica György, Bartalis Sándor és Ujhelyi Ferenc a tömeg tudomására adták, hogy a tüntető felvonulást a kormány betiltotta és így a munkásság oszlon szét békésen. Dr. Lucian Sándor és Bartalis Sándor is hasonlóképpen szóltak a tömeghez, mely zugalóva vette tudomásul a munkásvezérek bejelentését. Végül is a munkástömegek megkezdtek az elvonulást.

A Patak uccából kitóduló tömeg egyrésze az Unió uca felé indult, míg másik fele a Bartha Miklós uccán a Magyar Színház felé vette útját. A több ezerre tehető tömegnek azonban úgy az Unió uccánál, mint a Bartha Miklós uccán utját állotta a kordon, mire a munkások egyrésze a Patak uca fordult vissza. A Bartha Miklós uccán rekedt azonban a tömeg nagyrésze, mely

**a közelben lévő hadkiegészítő parancsnokság előtt „Jos cu Armata” felkiáltásokkal parázs tüntetést rendezett.**

A tüntetésre hatalmas láрма és fűvülés tört ki az uccán tartózkodó tömegben.

**Megkezdődik az atak**

Ekkor történt meg az összetűzés a karhatalom és a munkásság között. Állítólag egy munkás inzultálta Clonta rendőrigazgatót és emiatt következett a rendőrtámadás. A hatóságok oszlásra szólították fel a tö-

meget, amely azonban a karhatalommal megrakott szűk utcán nem tudott szétoszlani. A vizsgálat lesz hivatva kideríteni, hogy a tüntetők megtámadták-e a karhatalmat. Az unióccai kordon előrenyomult, ugyanakkor a Bartha Miklós uccáról nyíló mellékutcák torkolatainál elhelyezett karhatalmi csapatok is a tömeg felé nyomultak. A tüntetők és a karhatalom összeütközött. Gumibotok és puskatüskök zuhogtak a munkások hátán. Pár percig tartott csak a tömeg ütlegetése. E pár perc alatt azonban irtózatos tumultus és láрма keletkezett.

**A tumultusban megsérült dr. Clonta kveszturati titkár és egy csendőr is, míg a munkások között számosan szenvedtek kisebb sérüléseket, köztük Bartalis Sándor alpolgármester is.**

A karhatalom fellépésére a tömeg mekilűni kezdett. Kétségbeesett rohanás kezdődött meg, a tömeg nagyrésze a Patak uccába szorult össze, ahol a karhatalmi csapatok tovább folytatták az ütlegetést.

## A kolozsvári tartományi igazgatóság kommunikéje a vasárnapi eseményekről

Az eseményekkel kapcsolatban a tartományi igazgatóság hivatalos kommunikéje tett közzé, mely a következőképpen hangzik:

„A CFR központi műhelyeinek kolozsvári munkássága körében már hetek óta nagy az izgalom az áldozati adók alkalmazása miatt. Ez az izgalom attól függetlenül, hogy a munkásság spontán megnyilatkozása volt, vagy pedig többé-kevésbé érdekelt elemek igazgatásai váltották ki, a tegnapi tüntetési kísérletben csúcspontjára ért. Ennek ellenére, hogy egy szociáldemokrata munkásvezetőnek, mint a CFR műhely munkásainak kellő időben tudomására adták, hogy a tüntetést nem engedélyezik, a munkások vezetői csodálkozásukat fejezték ki a rendelet felett, mert ők a tüntetés felelősségét magukra vállalták és így az megtartható.

**A hatóságok tudomással bírtak arról, hogy a tüntetést a betiltás ellenére is megtartják**

és az összes intézkedéseket megtették a rend fenntartására.

**Kommunista csoport izgatott**

Tegnap délelőtt tíz óra körül zajlott le a patakuecai klubban a gyűlés, amelyre az arra hivatott illetékes hatóságok engedélyt adtak. A gyűlésen mintegy 2000 munkás vett részt. Több munkásvezér tartott beszédet, köztük Ujhelyi és Stroica, akik beszédeik végével felkérték a munkásokat, hogy oszlonjanak csendben széjjel, ne tüntessenek, hogy ne ismétlődjenek meg a január 29-én, Bukarestben történt szomorú események. A munkások egy része, köztük egy odafurakodott kommunista csoport hangos közbekiáltásokkal a tüntetést követelték. A kommunisták ugyanakkor több lázító tartalmú röpiratot osztottak szét. A beszédek elhangzása után a munkások a Str. Sagunába özlönlött ki, itt azonban a hatóságok képviselői fogadták, akik közölték velük, hogy minden uccai tüntetés tiltva van és felszóltatták őket, oszlonjanak szét és a Str. Baritiu menjenek haza. A hatóságok felszólítására a tömeg zaióngásba tört ki, megtámadva és brutalizálva a hatósági személyeket, valamint a csendőrséget, amely kordont vont, hogy a tömeg kiáramlását a Főterre lehetetlenné tegye. Ekkor a munkások megtámadták a Str. Filibesen és Str. Gherescu előtt felállított kordonokat is, mire a hatósági közegek azzal feleltek, hogy lépésről-lépésre a Str. Baritiu felé szorította őket, ahol a tüntetők szétszórtak. Félely órák a rendteliesen helyreállt. Ez alkalommal 14 egyént előállítottak, akiket, miután val-

**Az emberek egymást taposták le, asszonyok és gyerekek menekültek a helyszínéről.**

mert a karhatalom az uccatorlatokat elzárta, száz meg száz embert a Patak uccán át, a Malomárkon keresztül menekültek el a helyszínéről. A tömeg egyrésze át hatolt az unióccai kordonon, mire a vármegyeházáról hármas sorokban felfelődött csendőrsztag szuronyszegezve állta el az utjukat.

**A kordonon keresztülhatolt munkásokat a csendőrök ütlegetni kezdték és többször közlők letartóztattak.**

Izgalmas negyedórának kellett eltelnie, míg végre helyreállt a rend a kolozsvári uccákon. A késő esti órákig erős katonai járőrök cirkáltak a városban, de sehol rendbontás, vagy tüntetés nem történt. A letartóztatott 14 munkás közül kihallgatásuk után tizenkettőt szabadlábra helyeztek, míg kettőt, Harasztosi József és Nadler munkásokat az ügyészséghez kísérték át, ahol a vizsgálóbíró elrendelte ellenük a harmincnapos vizsgálati fogságot.

lomásaikat felvették, szabadlábra helyezték. Kettőt közülük átadták az ügyészséghez, akik ellen elrendelték a letartóztatást. A tüntetés ideje alatt egy csoport megkísérelte, hogy szétzuzza a hadkiegészítő parancsnokság épületében lévő üzlethelyiséget „Le a hadsereggel”, le a fasiszmissal!” felkiáltások között.

**A román munkások nem vettek részt a tüntetésben**

Rendkívül fontos — folytatja a tartományi igazgatóság kommunikéje, — hogy a patakuecai otthonban tartott gyűlésen a CFR munkásainak nem adták meg a szót s ezért a CFR munkásai nem vettek részt a manifesztációban.

A CFR műhelyekből alig 2—300 munkás vett részt, míg a többiek a kolozsvári magángyárak munkásai közül kerültek ki. Hasonlóképpen

**a CFR műhely román munkásai sem**

## Tíz napi fogházra ítélték egy svájci antiszemita vezért, mert zsidó ellenes plakátokat akart kiragasztatni

Bazel, február 23. Az elmúlt év végén a bazeli Allgemeine Plakatgesellschaft című hirdető vállalatnál megjelent a svájci antiszemita-csoport egyik vezető embere és átadott kifüggesztés céljából egy csomag antiszemita plakátot, amely különböző vádakot emel a zsidók ellen. Mindenekelőtt, hogy ők idézték föl a világháborút és ezzel a külföldön élő svájciaknak 920 millió franknyi kárt okoztak. További bűnük még, hogy a svájci erkölcsöket lerontják.

A baseli zsidó hitközség intervenció-

vettek részt, mert ezek nem azonosították magukat a többiekkel.

A hatóságok megkezdtek a nyomozást több úgynök igazolására, akik provokáló magatartást tanúsítottak a tüntetési kísérlet alkalmával.

**Lucian szociáldemokrata képviselő a hatóságokra hárítja a felelősséget**

Az Uj Kelet munkatársa ma délelőtt bejelentést folytatott dr. Lucian szociáldemokrata parlamenti képviselővel, aki az eseményekkel kapcsolatban a következő nyilatkozatot tette:

„A vasárnapi demonstratív tüntetést a kolozsvári pártvezetőség határozta el, hogy ily módon tiltakozzék a kormány munkáseleves magatartása ellen. A pártvezetőségnek az volt az elgondolása, megpróbálva békés felvonulással a kormány gyelmét felhívni arra a hihetetlen nyomorra, amelyben a tömegek élnek. Így a munkánélküliségre, amelyre semmi orvoslást nem talált a kormány, továbbá az általános bérleszállításra, a magániparban de különösen az állami üzemekben, ahol az áldozati görbe alkalmazásával kibíratlan terheket róttak a munkásságra. Több ízben kértük a tartományi igazgatóságot, hogy engedélyezze a munkásság felvonulását, hogy ennek kapcsán a munkásság sérelmeit egy memorandumban előterjeszthessük az erdélyi direktorátusnak. Személyes felelősséget is vállaltam és hangsúlyoztam, hogy a pártvezetőség garantálja a rendet. Vasárnap délelőtt fél 10 óra körül tudtam meg a végleges választást, hogy a belügyminisztérium nem engedélyezte a felvonulást.

— A pártvezetőséget arra a határozatra, hogy a tömegnek nem ajánlja a felvonulást, az készítette, hogy

**a hatóságok részéről a felvonuló karhatalom elhelyezésében nyílt provokációt látott.**

attól eltekintve, hogy a hatóságok a felvonulást teljes háborús fegyverrel ellátott katonai osztagok elhelyezése az első percben arra engedett következtetni, hogy

**a hatóságok olyan helyzetet akarnak teremteni, mellyel megakadályozzák a tömegek gyors és békés elvonulását.**

Közvetlenül a munkásokon mellett minden uccát elzárt a karhatalom csendőrségi rendőri osztagokkal. Amikor az első ledni akaró tömegek látták, hogy egy irányban sem tudnak távozni a helyszínről, elemetáris erővel tört ki belőlük a felháborodás. Nem támadták meg a csendőrséget, sem a rendőrséget, a hatóságok mégis állítólag Clonta rendőrszektör utasítására a legbrutálisabb módon ezreire menő tömegeket akart egy szűk kis utcába szorítani. Az asszonyok, lányok lettek az áldozatai a hatóságok brutalitásának.

A szociáldemokrata párt egy pillanatra sem mondott le arról, a vasárnapi események hatása alatt, hogy a hozzátartozó tömegek békés felvonulásával tiltakozzan azon kizsákmányolás ellen, amelyben a kormány helytelen gazdaságpolitikája következtében kerültek a dolgozó tömegek

**A bra...  
ban fe...  
koslár...**

**Husz pe...  
hatott,**

*Brasov-Brass*  
Kelet tudósítója  
Brassóban borz...  
tént, melynek h...  
lány lett halál...  
órák hatalma...  
meg a város l...  
alarmirozott h...  
konstatálták, h...  
gyár Iorga Mikl...  
épületéből hatal...  
melyeket egy k...  
hallható robban...

A borzalmas...  
első emeletén k...  
emeleten van a...  
Farkas Istvánn...  
lakásai, míg a f...  
vezett ragasztó...  
ahol az innen e...  
meken eszközöl...  
javításokat. Ma...  
óra előtt, Schw...  
egyik alkalmaz...  
gasztóterembe,

*ahol ijedten lá...  
ben dolgozó...  
Oláh Böske...  
Köpf Margit...  
cseset aka...*

Schwartz Rózs...  
tulajdonosokat,  
helyben tűz van...  
nal tüzoltókért t...  
valeműleg a cellu...  
égése rendkívül...  
robbanást idézhet

*Alig tették le...  
bekövetkezett...  
a ragasztóműh...  
lányok jajka...*

A robbanás hatal...  
épület összes a...  
műhelyből kicsi...  
csaptak a folyós...  
Farkas-család lak...  
tozó szekrényeket

*Az épület lakó...  
között leirhatat...  
mindenki mené...  
banás s...*

Az égő folyósón...  
megkísérelték, h...  
ragasztó-műhelybe...  
len lányokat meg...  
egyre borzalmas...  
ki és a műhelyt...  
zelíteni.

A lángok ma...  
munkáslányok seg...  
cegig hallatszott...  
késve érkező tűz...  
kezdte a mentóm...  
ket megakasztotta

*hogy husz perc...  
oltóság nem tu...*

Ezalatt pedig az...  
pództak a lángok...  
gyak elhamvadtak...  
szély fenyegetett...  
tűzbe borul. Husz...  
után sikerült a ví...  
ekkor kezdtek cs...  
kalatokat.

**Ekszerárak, órák és ezüstárak**  
hatóságilag engedélyezett

**végkiárusítása Fenyvőnél**

Cluj, Piata Unirii 23, ahol az üzlet végképp feloszlik

**Ha szolid és...  
selym...  
akárja LIBAZ...  
vagy kérjen...  
K.L.  
Alapít...  
szállás postán és v...**

## Borzalmas robbanás, három halottal Brassóban

# A brassói Concordia filmvállalat laboratóriumában felrobbant egy filmtekercs és három munkáslány porrá égett

Egy meggyult filmtekercs lángalobbantotta a laboratóriumban felhalmozott filmtekercseket. Kilométernyi körzetben hangzott el a robbanás zaja

Husz percig lángolt az épület, de a tűzoltóság nem dolgozott, mert nem volt víz a közelben

Brasov-Brassó, február 23. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Hétfőn délelőtt Brassóban borzalmas katasztrófa történt, melynek három fiatal munkáslány lett halálos áldozata. Délelőtt 10 órakor hatalmas detonáció riasztotta meg a város lakosságát és az azonnal alarmirozott hatóságok megdöbbenve konstataáltak, hogy a Concordia filmgyár Iorga Miklós uca 24. sz. alatt lévő épületéből hatalmas lángok csapnak ki, melyeket egy kilométernyi körzetben hallható robbanás előzött meg.

A borzalmas katasztrófa az épület első emeletén következett be. Az első emeleten van a gyár tulajdonosainak. Farkas Istvánnak és Farkas Imrénének lakásai, míg a folyósó végén az ugynevezett ragasztó-műhelyt helyezték el, ahol az innen elszállításra kerülő filmekben eszközölnék expedálásuk előtt javításokat. Ma délelőtt valamivel 10 óra előtt, Schwartz Rózi, a vállalat egyik alkalmazottja benyitott a ragasztóterembe,

ahol ijedten látta, hogy a műhelyben dolgozó három munkáslány, Oláh Böske, Gergely Irma és Köpf Margit egy égő filmtekercset akarnak eloltani.

Schwartz Rózi azonnal értesítette a tulajdonosokat, hogy a ragasztó-műhelyben tűz van. A tulajdonosok azonnal tűzoltókért telefonáltak, mert tudvaleg a celluloid tartalmu film égése rendkívül veszélyes és könnyen robbanást idézhet elő.

Alig tették le azonban a kagylót, bekövetkezett a robbanás, melyet a ragasztó-műhelyben tartózkodó lányok jajkiáltásai kísérték.

A robbanás hatalmas ereje nyomán az épület összes ablakai összetörték, a műhelyből kicsapó lángok pedig átcsaptak a folyósóra és az ott lévő, a Farkas-család lakásberendezéséhez tartozó szekrényeket elhamvasztotta.

Az épület lakói és a szomszédság között leírhatatlan pánik lett urrá, mindenki menekülni akart a robbanás színhelyéről.

Az égő folyósón keresztül a házbéliek megkísérelték, hogy behatoljanak a ragasztó-műhelybe, hogy a szerencsétlen lányokat megmentsek, de a lángok egyre borzalmasabb erővel törtek ki ki és a műhelyt nem lehetett megközelíteni.

A lángok martalékaul odadobott munkáslányok segélykiáltásai még percekig hallatszottak a lángok közül. A késve érkező tűzoltóság azonnal megkezdte a mentőmunkálatokat, de ezeket megakasztotta az a körülmény,

hogy husz percen keresztül a tűzoltóság nem tudott vízhez jutni.

Ezalatt pedig az emeleten egyre harapództak a lángok, a folyósón lévő tárgyak elhamvadtak és már-már az a veszély fenyegetett, hogy az egész épület tűzbe borul. Husz pernyi várakozás után sikerült a vízcseppek kinyitni és ekkor kezdtek csak meg a mentőmunkálatokat.

A tűzoltóságnak hamarosan sikerült lokalizálni a tüzet. Ekkor már jajkiáltások sem hallatszottak a ragasztó-műhelyből. A három munkáslány hozzátartozói reszketve várták, míg a ragasztó-műhelybe behatolnak a tűzoltók. Az eredmény borzalmas volt.

A szerencsétleneknek nyomuk sem volt és csak három porhalmaz társzkodott arról, hogy a ragasztó-

műhelyben alig félórával azelőtt élő emberek tartózkodtak. Mindhárom munkáslány, Oláh Böske, Gergely Irma és Köpf Margit életüket veszítették a borzalmas katasztrófa következtében. A szó szoros értelmében porrá égtek.

A tűz lokalizálása után a hatóságok azonnal megkezdtek a vizsgálatot annak megállapítására, hogy az esemé-

nyekért kit terhel a felelősség. Megállapítást nyert, hogy a munkások reggel nyolc órakor mentek be a műhelybe és megkezdtek munkájukat, mely abból állott, hogy a vetítésre kerülő filmeket darabokra vágták, beleékeltek a román szöveget, eszközölték a javításokat. E munka közben lobbant lángra az egyik filmtekercs. A munkáslányok a Trafalgári oroszlan című filmen dolgoztak, amikor a vizsgálat felvétele szerint egyikük a kályha közelébe mehetett és vagy a kályhából kiugró szikra, vagy pedig a kályha tűzének következtében a film meggyulladt. A tűz átterjedhetett a műhelyben felraktározott többi filmtekercsre is. Valószínű, hogy a munkások egyikének a ruhája is tüzet fogott és ez is hozzájárult, hogy a műhelyben felhalmozott filmek felrobbantak és a magas hő következtében beállhatott a végzetes erejű robbanás.

A katasztrófa következtében a Concordia vállalatot többszáz ezer lej kár érte. A kár egyrésze biztosítás útján megtérül.

## A nagyvezérkar a katonai szolgálati idő leszállítása ellen foglalt állást

Bucuresti-Bukarest, február 23. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Emlékeztetes, hogy a katonai törvényjavaslatnak szenátusi vitája során felmerült a katonai szolgálati idő leszállítása. Ennek az akciónak az adott jelentőséget és súlyt, hogy éppen katonai körökből indult ki és magasrangú tábornokok pendítették meg a gondolatot. A törvényjavaslat vitája során Alegra tábornok szenátusi

felszólalásában kifejezést is adott ennek a nézetének és a prerogimentáris kiképzés segítségével kívánta az egyéves szolgálatot realizálni.

Már a szenátusban is ellenzésre talált Alegra tábornok felszólalása. A hadügyminiszter és több tábornok-szenátor arra hivatkoztak, hogy Franciaországban leszállították a katonai szolgálati időt és most azon gondolkodnak,

hogy lehetne a szolgálati időt ismét felemelni. De nemcsak a szenátus tábornok tagjai, hanem ami sokkal súlyosabban esik latba, a nagyvezérkar is határozottan a szolgálati idő leszállítása ellen van és a „Lupta” jelentése szerint ellenakciót indított a szolgálati idő leszállítása melletti megnyilatkozások ellen.

## A liberális kongresszus a kisebbségeknek is üzent:

# „Ne Genf, hanem Bukarest felé nézzenek a kisebbségek”

Duca még e héten átadja a kongresszus határozati javaslatát a királynak, amelyben a kormány eltávolítását követelik

Bucuresti-Bukarest, február 23. A liberális párt tegnap tartotta országos kongresszusát, amelyen nagyszámu delegátus vett részt az ország minden részéből. A kongresszus ratifikálta Duca elnökké megválasztását, mire az új elnök nagyszabásu expozét tartott a politikai helyzetről. Behatóan foglalkozott a napirenden lévő problémákkal és hangsúlyozta, hogy a liberális párt ma inkább, mint valaha hivatott az alkotmány megvédésére nemcsak annak betűjét, hanem szellemét is tekintve. Részletesen beszélt a gazdasági helyzetről, bírálva a kormány gazdasági

politikáját és a külföldi tüke támogatását szükségesnek látja az ország természeti kincseinek értékesítésénél. Aláírtfogal ellenben a túlzott koncessziós törekvések ellen. A külpolitikai helyzetről szót ezután, majd a kisebbségi politikát is érintette, hangsúlyozva, hogy a liberális párt becsüli a dolgozó kisebbségeket, akiktől azonban lojalitást vár és figyelmükbe ajánlja, hogy elvük legyen „Bucuresti és nem Genf”.

— A liberális párt — mondotta Duca — jól tudja, hogy az ország bé-

kés fejlődéséhez szükséges a kisebbségekkel való harmónia, ennek az ára azonban, hogy a kisebbségek adják fel elszigeteltségüket.

Duca beszédét nagy óvációval fogadta a liberális párt, amely azután elfogadta a Tatarescu volt miniszter által beterjesztett határozati javaslatot.

A határozati javaslat követeli a kormány eltávolítását és a liberális párt uralomrahívását. A gyűlés berekesztése előtt Duca bejelentette, hogy a határozati javaslatot még e héten átnyújtja a királynak.

## Tizenkét évi fegyházra ítélte a nyiregyházi törvényszék Klein Sándort, Stark gyilkosát

Ugy az ügyész, mint a védők megfellebbezték az ítéletet

Budapest, február 23. Egy hét óta egész Magyarországon a Nyiregyházi folyó szándékos emberölési per eseményei tartják feszültségben a közönség érdeklődését, melynek vádlottja: Klein Sándor magántisztviselő. Klein Sándor a múlt év nyarán megölte Stark Andor cégvezetőt, akivel együtt volt alkalmazottja az öv. Ehrenfeldné tulajdonában lévő faterében.

Klein a gyilkosság elkövetése után a fatelep egyik sarkában ásta el Stark Andor hulláját, melyre csak később bukkant rá a nyomozás. Klein közben Triestbe szökött, lelkiismerete azonban arra kényszerítette, hogy visszatérjen Magyarországra, ahol a rendőrség azonnal letartóztatta.

Letartóztatásakor Klein azt vallotta, hogy tettét féltékenységből követte el

s a tettet megelőzőleg heves szóváltásba keveredett Stark Andorral, aki tettelesen rá is támadt.

A bünper tárgyalását egy héttel azelőtt kezdte meg a nyiregyházi törvényszék óriási érdeklődés közepette. A tárgyalás legnagyobb szenációja Klein Sándornak az a vallomása volt, mely szerint tettét kizárólag féltékenységből követte el, mert Ehrenfeld Magda Stark Andorhoz akart férjhez menni, még pedig annak ellenére, hogy vele hosszabb idő óta viszonyt folytatott. Annak ellenére, hogy a tárgyalás folyamán a kihallgatott Ehrenfeld Magda tagadta azt, hogy viszonya lett volna Klein Sándorral, a bíróság számos le-vel alapján bebizonyítottak látta Klein Sándor vallomásának a viszonyra

vonatkozó állításait.

Valószínűleg ennek a körülménynek tudható be, hogy a bíróság az ügyésznek az előre megfontolt szándékra vonatkozó indítványát nem honorálta és csupán a szándékos emberölésben mondotta ki bűnösnek Klein Sándort.

A nyiregyházi törvényszék elnöke hétfő délelőtt háromnegyed egy órakor hirdette ki az ítéletet, melynek értelmében Klein Sándort tizenkét évi fegyházra és 10 évi hivatalvesztésre ítéli. Az ítélet ellen úgy az ügyész, mint a védők fellebbezést jelentettek be.

A nagy port felvert és főleg szenzációs vonatkozásban sok szenzációs vallomással tarkított bünper ezzel az ítélettel elérkezett első fázisának befejezéséhez.

**Ha szolid és megbízható**  
Közvetítő **LIBAZSIR** szűkegletét be-  
szerezni, írja  
vagy kérjen árajánlatot  
KLEIN orth. köze  
szir és baromfi-szarnokból Oradea, Saguna 6.  
Alapítva 1913  
szállítás postán és vasúton saját bődömben.

# A reakció kilátásai Németországban

Alanti cikknek különös érdekességet ad az a körülmény, hogy azt Hermann Müller-Franken, Németország Brüning előtti kancellárja írta, aki a legnagyobb objektivitással nézi a németországi eseményeket s ezzel kapcsolatban érdekes prognózist állít fel.

Kritikus idöket ért meg Németország. A háboru befejezése óta talán a legkritikusabbat, a legkomolyabbat mind politikai, mind gazdasági tekintetben. A német nemzet azonban a német karakter szilárdságával és bizakodásával tekint a jövőbe. Sorunk fordulását bizonyára befolyásolják a külföldi gazdasági és politikai viszonyok is. S mivel Németország földrajzilag a közep-európai kontinensen fontos pozíciót foglal el, Németország 1931. évi kritikus gazdasági és politikai válságai, valamint Európa viharos mozgalmai más államokra, sőt még Amerikára is éreztetni fogják hatásukat.

A német nép a helyzet komolyságának teljes tudatában összeszorított fogakkal elszántan és elhatározottan vágott neki az új évnek. A háboru során megmutatta, miképpen tud kitartani. Ugyanezt megcselekszi a békében és a békéért is, ha csak a lehetőség megvan hozzá.

Több, mint négy millió munkanélkülivel kezdte meg az esztendőt Németország, ami naponta nyolcezer új munkát igényel. S a depresszió és a takarékoskodik kényszerre további munkanélküliséget teremt. A mezőgazdaság az alacsony világárakat és az orosz dumpinget sanyli. A háttér tehát sötét és komor s a Németországban elkövetkezendőket eszerint kell megítélni. Ennek a kétségbeesett helyzetnek tulajdonítható, hogy majdnem hat és félmillió választó gyűlt össze szeptemberben a horogkeresztel a „Rote Fahne“ alá. Számosan csak a gazdasági helyzet elleni tüntetésből tettek ezt, de e választások óta a helyzet nem javult. Németország gazdasági érdekei azonban nyugodt belső viszonyokat követelnek s a forradalom óta valamennyi német kormány az államhatalom konszolidálására törekedett, ami sikerült is: hét év óta sem a jobbszélsők, sem a kommunisták nem kíséreltek meg felkelést. Magában ez azonban nem elég.

A kisebbségi Brüning-kormány három hónapos életét a szocialista párt biztosította, hogy a reakciós pártok felülkerekedését megakadályozza. Nem a kormány iránt való szerelemből tette ezt, hanem annak a felismeréséből, hogy a kormány utódai a demokrácia és a Stresemann politikája ellenségei. Így mentette át a kormányt 1931-re. A Brüning-kormány bukására olyan kormány következhetik, melyben a nemzeti szocialisták fontos szerepet játszanak. A mostani kisebbségi kormány ellen küzdő rohamcsapatok 170 nemzeti szocialistából és 41 német nemzetiből állnak, a többiek az egykori nagy konzervatív párt szálnalmas töredékei. Ezt a pártot most Hugenberg vezeti. Hívei tömegesen től Hitlerhez csatlakoztak. Brüning bukása azonban csak akkor következhetik be, ha a középjobb pártok egy része Hitlerrel és Hugenberggel kapcsolódik. Különösen a halott Stresemann pártjában él az akarat, hogy a nemzeti szocialistákat feloldassák. Ami érthető, mivel a középjobb pártok attól félnek, hogy az evangélikusok által lakott vidékeken eddigi választói egy része Hitlerékhez megy át, ha a nemzeti szocialisták a kormányfelelősséget tudatában be nem látják, hogy sikeres agitáció és jó politika nem azonos dolgok. A katolikusok a papság hatása alatt a Hitler-féle hommentő tanítással szemben a fődologban immunisoknak bizonyultak.

Stresemann utódai remélik, hogy a Hitler-féle párt a kormányban való részvétel esetén a bölcsességet és gazdasági befejezést fog tanúsítani. Vagy megnyerhetők lesznek Hitlerék 1931-ben, hogy résztvevőnek a birodalmi kormányban, vagy anélkül, hogy a kormányban résztvevőnek hallandók-e megtérni egy reakciós hivatalnok-kormányra? Ez nemcsak Németországot érinti, hanem Amerikát és más országokat is. A nemzeti szocialistáktól főző a kormány alakulása, mely az 1923. óta felvetett különpolitika bukását fogja elkerülni. A jobboldali pártok azonban csak az esetben idézhetnek elő hasonló változást ha valamennyi középjobb párt tart. A katolikus centrum támogatása, vagy legalább is indifferens magatartása nélkül jobboldali kormány nem alakulhat. Ha a nemzeti szocialisták — Németország második nagy pártja — a kormányba ke-

rülnek, ők lennének a tengely, mely körül Németország külügyi és gazdasági politikája forog, amennyiben arra törekednének, hogy ígéreteiket és céljaikat, melyek a szeptemberi választásokon oly népszerűkké tették őket, be akarnák váltani. Más kérdés, vajjon a nemzeti szocialisták, belátva, hogy külpolitikai agitációs céljuk elérhetetlen, nem lesznek-e hajlandók kompromisszumra? Autokratikusan vezetett párt az övék. Rátérnek a köz-

zépvonatra, ha Hitler azt fogja nekik parancsolni? A választások után a vezetők késznek nyilatkoztak rá, hogy belépjenek a kormányba, ha a hadügyi és a belügyi minisztériumok élére az ő embereik kerülnek. A hadsereget és a rendőrséget akarták volna ezzel szolgálatukba állítani. De ha ez megtörténne, akkor ez Németországban a nacionalizmus és reakció győzelmét jelentené a demokrácián és a népek megbékülésén.

# Szinésznő, mint detektív

### Sorozatos lopások tartják izgalomban London főúri köreit

London, február 23. A londoni főúri körökben nagy feltűnést keltettek az utóbbi időben egyre szaporodó lopások, amelyekkel szemben a londoni rendőrség jóformán tehetetlen volt, mert egy esetben sem tettek feljelentést az úri banditák ellen a kinos rendőri meghurcoltatástól való félelmükben. Mindaddig felelőtlenül és nyugodtan végezheték földalatti munkájukat, amíg meg nem alakult a „Leopárdok klubja“ a Scotland Yard kicsiny, de annál agilisabb detektívcsapatja, amelynek főnöke Sir Arthur Elsther a legelőkelőbb társaságokban is hangzó nevével feltűnés nélkül figyelheti az esetlegesen garázdálkodó frakkos gonosztevőket.

A „Leopárdok klubja“, amelynek három tagja között egy nő is van: Cinthia Dreiwort, az ünnepelt színésznő, egy nagystilű tolvajbandát utánoz nagy ügyességgel s így saját magukra

terelve a gyanút, feltűnés nélkül kuthatnak az igazi gonosztevők után. Nyomozásuk a legteljesebb eredményre jár. Kitértó és fáradságos kutatás után sikerül a rablások tetteseit elfogni, a londoni arisztokrácia két igen előkelő tagja, Ladi Acerby és Dalwin báró személyében. Mindkét gonosztevő duzgazdag, tehát nem a nyomor, a szükség hajította őket a bűn fertőjébe, hanem a pénzsóvárgásuk, kapzsiságuk őrítette a két előkelő bűnözőt a gonosz tettek lejtőjére, ahol nincs több megállás.

Sir Arthur Elsther a „Leopárdok klub“-jának vezére csattanós fordulat után letartóztatja a két nagystilű tolvajt, akik összetörve a rájuk zuduló megvetéstől, elveszte a társadalom számára, amely most már megkönnyebbülve lélegzik fel, megszabadulva biztonságuk aláaknázóitól.

## Sven Hedin:

# „Sikerünket a kínai rablóbandák vezéreinek köszönhetjük“

### A nagy svéd tudós hazaérkezett Stockholmba és rendkívül érdekes részleteket mond el kínai expedíciójának élményeiről

Stockholm, február 23. A svéd fővárosnak, de egész Európának és a tudományos világnak is egyik legnagyobb eseménye, mint azt az Uj Kelet is jelentette, Sven Hedinnek, a nagy Ázsiakutatónak a hazaérkezése. A merész és önfeláldozó tudós négy esztendeig tartózkodott egyfolytában Közép- és Kelet-Ázsiában és ez idő alatt csak néhányszor, rövid időre tért vissza Európába, hogy expedíciójának készleteit kiegészítse. Sven Hedin mostani kutatóútján óriási tudományos és kulturális értékű anyagot gyűjtött össze, amit most magával hozott és abból kiállítást rendezett Stockholmban.

Sven Hedin rendkívül érdekes részleteket mesél élményeiről és tudományos kutatásainak eredményeiről. A kutatónak az a terve, hogy nemsokára ismét visszatér Kinába, hogy megfigyeléseit és gyűjteményeit kiegészítse és a legnagyobb bizalommal tekint ez új vállalkozása elé is.

— Teljes mértékben élvezük a kínai hatóságok bizalmát — meséli Sven Hedin — amely minden tekintetben támogat bennünket, de eddigi sikereinket mégis leginkább annak köszönhetjük, hogy az átkutatott területek lakossága is szívesen fogadott bennünket. A legtöbbet azonban mégis annak köszönhetünk, hogy a kínai rablóbandák vezérei is segítségünkre voltak.

Még két esztendeig kell dolgoznunk és akkor fáradozásaink a legfényesebb eredményt fogják meghozni. Nyugodtan kijelenthetem, hogy egyedül nekünk svédeknek áll módunkban, hogy azon a vidéken tudományos munkásságot fejthessünk ki,

mivel a többi európai nemzeteket a kínaiak mind gyűlölik.

Munkatársaim legnagyobb része már kitűnően ismeri a benszülött lakosság nyelvét, jó viszonyban vannak az ottani emberekkel és ismerik viszonyaikat is.

Dr. Hummel, az expedíció orvosa már annyira vitte, hogy a legszorosabb benső barátságba került a kínai rablókkal és banditákkal, akik e barátság eredményeképpen ajánlólevelekkel látak el bennünket, úgy, hogy mindenütt a legszívesebb fogadtatásban és támogatásban volt részünk.

— A kutatások során Norin geológusnak olyan utakról sikerült térképet készíteni, amelyekről eddig senkinek sem volt tudomása és ezidőszent a jégkor utáni időkből származó rétegek vizsgálatával foglalkozik, olyan területeket kutat át, ahol a középzásiai belső tenger fekdött és e vizsgálatok révén fontos és döntő erejű adatokat szerez a földrétegeknek a legutóbbi ötvenezer esztendőben történt fejlődéséről. Bizik abban, hogy döntő bizonyítékokat szerez ama véleménye mellett,

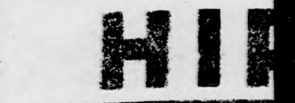
hogy a Himalája keletkezéséről eddig fennállt angol feltevés teljesen téves.

Ambolt csillagász több ingakisérletet végzett. Folke Berman pedig körülbelül ötvenezer neolit-tárgyat gyűjtött össze, amelyek közül igen sok rendkívüli tudományos értékű. Dr. Birgel Bolin paleontológus óskori állatok, kizozaurusok, halak és élősdiek nyomait kutatja a szénrétegekben és történelem előtti emberek maradványaira is bukkant. Dr. Gerhard Bexel három ezer megkövesedett növényből álló gyűjteményt szedett össze. Dr. Hummel rengeteg sok növényt gyűjtött össze, ezenkívül pedig rendkívül érdekes oktatófilmet készített, amelynek előadása több mint két óra hosszát tart. Baude német meteorológus a nagy magasságokban lévő időjárási és légáramlási viszonyokat vizsgálja.

Minden a pénzen múlik

Sven Hedin annak a véleményének adott kifejezést, hogy még ebben az esztendőben visszatérhet Közép-Ázsiába és folytathatja felfedező útját. Ez természetesen attól függ, hogy sikerül-e elegendő pénzt szereznie az expedícióra. A kínai hatóságok önként engedélyeket adtak arra, hogy további két esztendeig utazhasson az ország belsejében és megigérték, hogy igen sok paleontológiai és archeológiai lelet másodpéldányát elszállíttatják számára, bár Kinában szigorú tilalom áll fenn ilyen tárgyak kivitelére. Ha a kutatást az eddigi méretekben akarják folytatni, akkor az expedíció céljára évente 250.000 svéd koronára lesz szüksége. Az új expedíciónál Sven Hedin repülőgépeket is igénybe akar venni. A nagy svéd kutató kijelentette, hogy, akkor két év múlva óriási jelentőségű és nagymértékű tudományos felfedezések lephetik meg munkatársaival együtt a világot.

— Az aradi Hakoah közgyűlése. Vasárnap délelőtt tartotta meg a zsidó kulturális házban a Hakoah sportegyesület jubileumi közgyűlését. Tíz éve, hogy Aradon megalakult a zsidó sportegyesület, amely eleinte egyszerűen működött, úgy a futball, mint az atlétikai téren, később azonban anyagilag eljutott a sportegyesület felállításához és egyéb okok miatt a sportegyesület indult s nem tudta elfoglalni azt a méltó helyet, ami egy zsidó sportegyesületet megillet. A vasárnapi gyűlésen dr. Vajda Jakab elnöki megnyitójában bejelentette, hogy ebben az évben van tíz éve annak, hogy a Hakoah sportegyesület megalakult. Rámutatott arra, hogy különböző nehézségek ellenére az egyesület mai napig is aktív életet él. Különböző jelentések után megválasztották az új vezetőséget, amely a következőképpen alakult meg: Örökös diszelnökök: dr. Lupa Cornél polgármester, Faragó Rezső, Haraszti Déván. A konferenciát déván, dr. Schindler Henrik bankigazgatók, dr. Schindler Henrik, Wieser Jenő hitközségi elnök, Kálmán József, Szentes Henrik, és dr. Vajda Jakab. Alulnökök: Holzer Jenő, dr. Székely László. Iggyvezető elnök: dr. Salomon Ignác Béla. Titkár Klein Sándor. Pénztáros Vig Aladár. Számvizsgáló bizottság: Steiner Harv, Rényi Tibor, Nemes Vilmos, igazzó Löwy Jenő, szertartásvezető Mihály. Lelkiismeretőrök: dr. vezető Engel Márton, atlétika dr. Salomon Ignác Béla, torna Heves Károly, asztalitenisz Kransz Andor, box Schulhof János, kerékpár: dr. Gara Ámin, dr. Steiner József, orvosok: dr. Riksz Mór, dr. Roth Marcell, dr. Steiner Jenő, dr. Lupa József, dr. Weisz Pál, valamint 23 tagválasztmány.



Az Uj Kelet az országban a legelső... Felelős szerkesztő: Bukaresti Hátzergi Ernő. Cikkeink utána... megjelölésével.

— Hűvös időjárásról jelentik: A meteorológusok előrejelzése szerint várható éjjeli fagyok mellett csapadékkal, később pedig hóval. A legújabb időjárásjelentés Budapestben...

— Öngyilkosság a városban: Kassai Hérnád fölötti vasútállomáson találtak egy öngyilkost. A holttest volt csonkítva, a jobb méternyire fekdtt a megállapította, hogy amelynek áldozata postaalalmazott. A mása szerint Fedor monát elé, hogy már döntet lefekezni. A holttest alkoholist volt, szén normális.

— A Zsidó Négy: Vasárnap délután 5 órakor szálloda nagyteremben megtörtént a zsidó négy elnöki ülése. A jelenlévők a következőképpen alakultak: — Eljegyzés. Weisz Mare és Mond Frigyes.

— Nagy hóvihár: A szicíliai hóvihár továbbra is nagy viharok van, a közlekedés is felfüggesztett. A hóvihár szakszakadnak. Az itéletek szerint négy ember meghalt. — Vajda: Orkán és áradás: A tengerparton a szél felvonulást okozott és épületekben is nagy károkat okozott.

— Hatszázötven re: A hatszázötven regegyesület az Egyesült Államokban New Yorkban tartotta meg a jubileumi közgyűlését. A jelenlévők a következőképpen alakultak: — Vajda: Orkán és áradás: A tengerparton a szél felvonulást okozott és épületekben is nagy károkat okozott.

— A háboru befejezése: A háboru befejezése után a zsidó népnek számos nehézséget kellett átélnie. A zsidó népnek számos nehézséget kellett átélnie. A zsidó népnek számos nehézséget kellett átélnie.

— Anacot pasztilla: Anacot pasztilla a száj- és a torokgyulladások, a megfázás, a köhögés, a légúti betegségek ellenére az egyesület mai napig is aktív életet él. Különböző jelentések után megválasztották az új vezetőséget, amely a következőképpen alakult meg: Örökös diszelnökök: dr. Lupa Cornél polgármester, Faragó Rezső, Haraszti Déván. A konferenciát déván, dr. Schindler Henrik bankigazgatók, dr. Schindler Henrik, Wieser Jenő hitközségi elnök, Kálmán József, Szentes Henrik, és dr. Vajda Jakab. Alulnökök: Holzer Jenő, dr. Székely László. Iggyvezető elnök: dr. Salomon Ignác Béla. Titkár Klein Sándor. Pénztáros Vig Aladár. Számvizsgáló bizottság: Steiner Harv, Rényi Tibor, Nemes Vilmos, igazzó Löwy Jenő, szertartásvezető Mihály. Lelkiismeretőrök: dr. vezető Engel Márton, atlétika dr. Salomon Ignác Béla, torna Heves Károly, asztalitenisz Kransz Andor, box Schulhof János, kerékpár: dr. Gara Ámin, dr. Steiner József, orvosok: dr. Riksz Mór, dr. Roth Marcell, dr. Steiner Jenő, dr. Lupa József, dr. Weisz Pál, valamint 23 tagválasztmány.

Ady Endre költeményei külön-külön kötetben — Olcsó kiadás. Uj versek Menekülő élet. Illés szekerén Igy is történhetik. Magunk szerelme Szeretném ha szeretnének. Ki látott engem Vér és arany. Minden titkok verseiből. Ára kötetenként 68 lej. Kaphatók az UJ KELET Könyvostályában Cluj-Kolozsvár.

# HIREK

**Uj Kelet az egyetem es ordoilyi es bantsagi zsidóság naplaja**  
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő  
 Felelős szerkesztő: Jambor Ferenc  
 Bukaresti szerkesztőség:  
 Hátszegi Ernő, Hotel Imperial  
 Oljkneink utannomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Hűvös időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint hűvös időjárás várható éjjeli fagyokkal és még sok hegyi csapadékkal, később szárazabb és esendesebb időjárás valószínű. A hőmérséklet Budapestben ma délelőn 5 fok Celsius

— Öngyilkosság a vasuti sineken. Kaszáról jelentik: Kassa és Tahanovce között a Hernád fölötti vasuti hidon egy férfi holttestét találták, amelyen postásgegyenruha volt. A holttest borzalmasan meg volt esonkítva, a jobb láb például vagy 20 méternyire feküdt a testtől. A rendőrség megállapította, hogy öngyilkosság történt amelynek áldozata Fodor Lajos 35 éves postaalkalmazott. A mozdonyvezető vallomása szerint Fedor oly közelről ugrott a vonat elé, hogy már nem lehetett a mozdonyt lefékezni. A szerencsétlen ember szült alkoholistá volt és már nem volt egé szűn normális.

— A Zsidó Nőegylet március hó 1-én, vasárnap délután 5 órai kezdettel a Newyork szálloda nagytermében táncokkal egybekötött tea-délutánt rendez. A játékokra való tekintettel, ezúton kéri tagjait és az érdeklődőket minél számosabb megjelenését az Elnökség.

— Eljegyzés. Weisz Rózsika Heandamare és Mond Frigyes Cluj jegyesek.

— Nagy hóviharak Sziciliában, orkán Ujzelandban. Palermóból jelentik: Szicilia több kerületében 48 óra óta nagy viharok vannak. Egyes utvonalonok a közlekedés is megbénult s a telefon- és táviróösszeköttetések is megszakadtak. Az itéletidőnek első jelentések szerint négy emberélet esett eddig áldozatul. — Wellingtonból jelentik: Orkán és áradás elpusztította Lyttelton környékén a banánültetvényeket és épületekben is nagy károkat okozott.

— Hatszázötven repülőgép tart hadgyakorlatot az Egyesült Államok keleti partvidékén. Newyorkból jelentik: A washingtoni hadügyi hivatal közölte, hogy május végén Newyork és a többi keleti tengerparti város fölött repülőgyakorlatokat fognak tartani, amelyeken hatszázötven repülőgép vesz részt. A gyakorlatok azt fogják kipróbálni, hogy hadirepülőgéppel miként lehet az Egyesült Államok keleti városait repülőátadások ellen megvédeni.

— A háború befejezése óta több, mint másfélmillió ember vesztette életét közlekedési baleset következtében. Londonból jelentik: Lord Cavan egy nagygyűlésen tartott beszédében kimutatta, hogy a háború befejezése óta Angliában több, mint másfélmillió ember vesztette életét, vagy sebesült meg közlekedési baleset következtében. A veszteség lajstrom egyedül Londonban meghaladja a 250.000 halottat és sebesültet. Nagy-London uccáin évente átlag 233 gyermeket öl meg a forgalom. London forgalmi statisztikája az 1927. évre a következő: Minden 155 felbontott közül egy legalább megsebesült.

— Anacot pasztilla szopogatásával fertőtlenítsa a száj- és garatüreget. Anacot pasztilla megvédi fertőzőes bántalmakól. Egy fiola ára 37 lej.

— A petrozsényi WIZO körzet Déván tartja első konferenciáját. Petrozsényből jelentik: A petrozsényi WIZO körzet március 1-én tartja első körzeti konferenciáját Déván. A konferencián résztvesznek a petrozsényi, dévai, hátszegi, szebeni, brassói és vulkáni csoportok delegátusai. A petrozsényi körzet, élén dr. Abraham József nével, nagy előkészületeket tesz a konferencia minél impozansabb kereteinek megteremtése érdekében. A vezetőség a konferencián szívesen látja az ország ösz WIZO csoportjainak delegátusait, egy szinten az ifjúsági szervezetek képviselőit, akiket ezúton hív meg a konferenciára. A dévai körzeti konferencia megnyitása március 1-én, vasárnap d. e. 11 órakor lesz, délután pedig a szervezeti és pénzügyi kérdések kerülnek megvitatásra.

## Sorozatos lavina szerencsétlenségek voltak Tírol északi részében

**Patscherkokek közelében öttagu sielő csoportot temetett el a lavina. A Mayeru-hegy bányásztelepen egy munkásházat döntött romba a hóomlás**

Bécs, február 23. Innsbruckból jelentik, hogy Tírol északi részében a Patscherkokek közelében a drótkötélpálya felső állomásánál egy hatalmas lavina egy öttagu sielő csoportot eltemetett. Egyikük kiszabadította magát a hótömegek alól és segítségért sietett. Nemsokára negyven csendőr jelent meg a szerencsétlenség színhelyén s hozzáfogtak a mentési munkálatokhoz. Mentés közben újabb lavinaomlás 6 csendőrt is lesodort a mélységbe. Ezeket sikerült kiszabadítani s bár a mentést folytatták most már semmi remény sincs arra, hogy a szerencsétlenül járt sielőket élve kiszabadíthassák a

hórétteg alól. Több lavinaomlás következett egymás után az olaszországi Bolzano közelében, a Mayern hegy bányásztelepen. Az első lavina 3 munkást sodort egy szakadékba, a második öttrakkal utóbb pénzügyőrök őrzőjét temette be és a harmadik, a legsúlyosabb, egy munkásházat döntött romba. A házban egy bányász-házaspár volt gyermekeikkel és a szomszédos szobában három más családhoz tartozó kis gyermek. Mindhárom lavinaomlás áldozatait súlyos állapotban mentették ki a hó alól és mindenkit kórházba szállítottak Bolzanóba.

— Eltemették Nagy János gyógyszerészét. Vasárnap délelőtt temették nagy részvét mellett a kongresszusi hitközség új temetőjében Nagy János gyógyszerészét Nagy Samu kolozsvári gyógyszerész és szakiró tragikus módon elhunyt fiát. A temetés méltó manifesztaáció volt annak a szeretetnek és ragaszkodásnak, amellyel a jószívűségéről és nemes emberbaráti működéséről ismert Nagy Samu iránt viseltetnek városszerte. A város társadalmának minden rétege képviselve volt ezen a temetésen. Egyetemi tanárok, intellektuelek, iparosok, kereskedők és sokan ama szegények közül, akiket Samu bácsi titkon segít, nehogy megsebezzenek. A halott fölött a hitközség nevében Klein Elihájus rabbi tartott először búcsúbeszédet. Jovés chocir, novél cic — elszárad a mező zöldje, lehull a virág. E zsolnári idézettel kezdte beszédét, amelyben jellemezte a feltörekvő, művészi hajlamu fiatalembert. Majd dr. Spitzer József állott a halott fejéhez és megindító szavakkal búcsuzott a halottól. Somogyi Miksa a Chevra, Flohr József gyógyszerész pedig a kartársak nevében búcsuztatta el az élete virágjában kidőlt nemes ifjút.

— Az ideális, enyhe, de biztosan ható Artin hashajtó állandóan szedhető, megszokást nem idéz elő.

— Meghalt Dolleschall Alfréd budapesti egyetemi tanár. Budapestről jelentik: Dolleschall Alfrédot kedden délután 3 órakor temetik az egyetem előcsarnokából a Kerepesi temetőben lévő családi sírboltba.

— Rablóvezér, mint kéréllhetetlen erkölcsbíró. Buenos Airesből jelentik: Báhiái jelentés szerint a környéken egy Virgelino Ferreria nevű rablóvezér fosztogat ta az együülláló házakat és amellett a kéréllhetetlen erkölcsbíró szerepét játsza. A lakosság Lampao néven ismeri őt és egész Észak-Brazília retteg tőle. Nemrégiben Báhia államban egy falut támadott meg és két fiatal leányt hurcolt el, akik rövidre vágott haját és rövid szoknyát viseltek. Lampeo, a kihalálós ellensége a modern divatnak, büntetésből meztelenre vetkőztette a lányokat és leborotválta a fejüket. Bandája tagjainak megparancsolta, hogy a jövőben minden asszonyra és leányra, akit rövidre vágott hajjal, vagy rövid szoknyával találnak, mérjenek 25 korbácsütést.

— Öt generáció egy fedél alatt. Párizsból jelentik: Gaillac városkában a Vaisier család házában egy gyermek született. A kereszteslőnél öt generáció találkozott egy fedél alatt: az újszülött, az anyja, a nagyanyja, a dédanyja és az ükanyja.

— Agy- és szíverelmeszesedésben szenvedő egyéneknek a természetes „Ferenc József” keserűviz megbecsülhetetlen szolgálatot tesz azáltal, hogy a beltartalmat kíméletesen távolítja el. Tudományos tapasztalatok kétszegtelenül tették, hogy a Ferenc József viz számos féldolai hűdésben fekvő betegnél is megterte a kellő hatást s így nagy megkönnyebbülést okozott. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Tömegettüntetést rendeztek a rochellei sztrájkoló kikötőmunkások. Párizsból jelentik: La Rochelleben a sztrájkoló kikötői munkások tömegettüntetést és felvonulást rendeztek. A menet, amelyben sok asszony is volt, forradalmi dalokat énekelt. A rendőrség nem avatkozott bele a tüntetésbe s a tömeg a város főbb utvonalaín történt átvonulás után széteszött.

— Hunyady Sándor nyerte el az idei Vojnits-díjat. Budapestről jelentik: Az akadémia Vojnits-díját Hunyady Sándor Feketeszáru cseresznye c. szindarabjának ítélték oda. A díjat minden évben a legjobb és legnagyobb sikert elért újdonság szerzőjének adják.

— A feleség, az anya egészségétől függ a család boldogsága és öröme. Minden nő könnyebben birkózik meg a háztartás gondjaival, ha az erőt s egészséget jelentő Ovomaltine-t rendszeresen használja.

— Felrobbant egy kanadai bánya dinamitraktára. Newyorkból jelentik: A kanadai Ontario állambeli Timmings közelében lévő egyik bánya dinamitraktára felrobbant. Az explózió nyomán hatalmas tűz árasztotta el a bányát, amelynek eloltása félnapot vett igénybe. A mentési munkálatok semmi eredménnyel sem jártak. Harminc bányász már csak haltan emeltek ki a bányából. A földalatti tűz az aknalejzóra is áterjedt s a hatalmas lángoszlop órákon át 25 km. távolságra is ellátszott.

— A francia kormány koszorut helyezt Bochanovszky légügyi miniszter szobrára. Párizsból jelentik: Dumesnil légügyi miniszter koszorut helyezett a kormány képviselőletének a szolgálata teljesítése közben repülészerencsétlenség áldozatává lett Bochanovszky francia légügyi miniszter szobrára.

— Meghalt Nelly Melba énekesnő. Londonból jelentik: Sydneyből érkezett távirat jelenti, hogy Nelly Melba énekesnő meghalt.

— Véres uccai összetűzések Németországban. Berlinből jelentik: Stuttgartban, Braunschweigban és Kölnben a Reichsbanner-szervezet megalakításának mai, 7-ik évfordulóján összeütközések voltak a nemzeti szocialisták és Reichsbannerek között számos sebesüléssel. Kölnben a nemzeti szocialisták és Reichsbannerek támadták, de a fegyveres összecsapás elől szétrebbentek. Egyidejűleg Wolfenbüttelben a kommunisták és a nemzeti szocialisták uccai harcot vívtak. Olyan sok sebesülés történt, hogy az orvosok alig gyógyték őket bekötözni.

— Amerikában folytatják a razziát a munkanélküli külföldiek ellen. Newyorkból jelentik: A munkanélküli külföldiek ellen folytatják a razziákat. Különösen a kanadai határ mentén számos jogosulatlanul Amerikában tartózkodó idegent fogtak le és Ellis Islandra szállították őket.

— A szovjet emelni akarja a vörös hadsereg számát. Londonból jelentik: Moszkvai jelentés szerint a szovjet emelni akarja a vörös hadsereg létszámát és fokozatosan törekszik arra, hogy a nők besorozásával az összlétszám 20 százalékát elérjék a hadseregben.

— Újabb zavargások voltak Havannában. Londonból jelentik: A kubai Havannában újabb zavargások voltak számos sebesüléssel. 65 zavargót letartóztattak.

— A világ legmélyebb épülete. Tokióból jelentik: A japán fővárosban egy „fordított felhőkarcoló”-t fognak építeni. Az épületnek 80 emelet lesz a föld alatt és így módon a világ legmélyebb épülete lesz, mert 330 méter mélységre fog lenyulni a földbe. Az alakja kerek cementkut formájú lesz és megfellelő szellőztetésről gondoskodnak. A felhőkarcolót azért kell lefelé építeni, mivel a japán fővárosban tudvalevőleg gyakoriak a földrengések.

## NAPROL-NAPRA

A Press Association pekingi távirata jelenti, hogy a nankingi kormány által a fushumi bányászzerencsétlenség ügyében bevezetett vizsgálat megállapított a bányatársaság vezetőségének felelősségét. A katasztrófánál a mélységbe zárt három ezer embert nem hagyták kimenteni, mert féltették a vállalat veszélybe nem került szomszédos többi tárnáit a felrobbanástól és összedőléstől.

A lyoni tüzoltók zászlóját tegnap ünnepség keretében a becsületrenddel ékesítették, amelyet Doumergue elnök a lyoni földcsuszamlás alkalmával hősiesen és önfeláldozóan dolgozó és mentéseknél életüket vesztett tüzoltók érdemeiért juttatott a lyoni tüzoltóknak.

Beavatott moszkvai helyről érkezett jelentés szerint a szovjet arra készül, hogy óriási leadállomásaival naponta zavarja felváltva csaknem az összes európai rádió állomásokat.

Egy Kaliforniában lakó nyolcvan éves ember a napokban látogatást tett. Északmexikóban s amikor vissza akart térni az Egyesült Államok területére, ismeretlen okokból nem engedték meg neki a határ átlépését. Az aggastyán hét óra hosszat szaladgált ide-oda az állandóan zuhogó esőben, amíg végre sikerült visszajutni az Egyesült Államok területére. Panaszolt a hatóságoknál a határrendőrségi szolgálatot teljesítő közegei ellen, akik ellen megindították az eljárást.

Massia emigráns katalán ezredes Párisból, megérkezett Barcelonába, ahol nagy ünneplésben részesítették a katalán függetlenségi mozgalom kudarca után külföldre távozott ezredest. Madridi jelentés szerint Zamorra republikánus politikus ismeretlen férfi a fogházban szökésre akarta rávenni, de Zamorra nem volt hajlandó a szökést megkísérelni. Republikánus körökben azt hiszik, hogy az agent provocateur alkalmat akart szolgáltatni a fogházöröknek a republikánus politikai fogoly lelövésére.

Washington György születésnapját Párizsban is megünnepelték. Reynault gyarmatiügyi miniszter és Liautey marsall méltatták az amerikai szabadsághős államférfi érdemeit.

A newyorki erkölcsrendészet vezetői ellen folyó vizsgálat során megállapítást nyert, hogy egyikük megvesztegetési pénzekből különböző bankokban saját és édesanyja nevében százhuzezer dollár betétet gyűjtött s két detektiv is havonta nyolc-nyolc ezer dollár rendszeres fizetést húzott a titkos találkahelyek tulajdonosaitól. A vizsgálatot folytatják.

Nemzetközi ezüst-konferenciát készítenek elő. Párizsból jelentik: A kereskedelmi kamarák nemzetközi szövetsége nemzetközi ezüst-konferenciát készít elő a fele értékére csökkent ezüst további arhanyatlásának megakadályozására. Az ezüst árcsökkenése különösen az ázsiai államok pénzügyeiben komoly zavarokat okoz ezüstvalutájuk miatt. Ezért az akciót Kina örömmel fogadja.

Zeileis kimegy a divatból. Gallspachból jelentik: A kis felsőausztriai városkában, amely Zeileis révén világhírré tett szert, jelenleg igen rossz a gazdasági helyzet. Ennek oka az, hogy a legutóbbi fél évben az idegenforgalom erősen csökkent. Számos vendéglőt, kávéházat, szállodát és penziót, amelyeket csak tavaly nyitottak meg, máris be kellett zárni. Sok vállalkozó kényszerre gyűzést kért, mások csödbementek. Dillern építész, a Schützen hof-szálló tulajdonosa vendége szemelátára agvonlítottte magát, mert már nem bírta tovább az anyagi nehézségeket. A teremben, ahol az öngyilkosság történt, éppen gyűlést tartott a Heimwehr.

HIREDETÉS AZ ÚJ KELELT FELKÉP. HIRDESSÉN AZ ÚJ KELELTBEN

# KÖZGAZDASÁG

## A kolozsvári építőiparosok nagygyűlése az építkezések megkezdéséért

Cluj-Kolozsvár, február 23. Kolozsvárnak mintegy 250 építőiparosa tegnap délelőtt 10 órakor az Ipartestület nagytermében gyűlést tartott. A gyűlésnek egyetlen tárgya az építkezések fellendítésének az ügye volt.

Moldovan Antal ipartestületi elnök elnökölt a gyűlésen, amelyen többen szólaltak fel. A felszólalások eredményeképpen a gyűlés határozati javaslatot fogadott el, amelyen többen követeli az állami építkezések azonnali megkezdését, harminceves adómentességet a jövő év végéig, huszonötéves adómentességet 1933. év végéig, huszéves adómentességet az 1934. év végéig és

végül tizenötéves adómentességet az 1935. december 31-ig befejezett építkezésekre.

Követeli továbbá a jogi ténykedések és eljárások bélyegmentességét és a belföldi eredetű építkezési anyagszállításokra harmincszázalékos tarifakérvényment.

Szöbakerült a gyűlésen az iparkamara bérházának ügye s ezzel kapcsolatban egyhangulag kimondták, hogy kérik fogják az iparkamara elnökségét, hogy a munkát ne generálvállalkozónak, hanem munkanemenként adja ki.

## Romániában közel tizenhárommillió hektár földet műveltek meg a múlt évben

A földművelésügyi minisztérium most tette közzé az ország területének megoszlásáról és a megművelt területekről szóló 1930. évi statisztikát. Az ország 29,489.200 hektár területéből 1930. évben a megművelt terület 12,857.138 hektár volt az 1929. évi 13,010.989 hektárral szemben. A legelő és rétek területe 4,054.475, gyümölcsösök és szőlők 613.614 hektár, erdők 7,224.071, nemtermő terület és víz 4,739.902 hektár volt az 1929. évi 4,586.051 hektárral szemben.

A megművelt területek a következőképpen oszlanak meg: gabonával bevett terület 11,035.771, takarmánymagvakkal bevett terület 658.110, más megművelt területek 1,163.257 hektár.

Országrészek szerint a megoszlás a következő: megművelt terület: Beszarábia 2,916.961 hektár, Bukovina 311.616 hektár, Erdély 3,113.573 hektár, Ókíráltság 6,515.988 hektár. Rétek és legelők: Beszarábia 448.909, Bukovina 171.723, Erdély 2,034.635, Ókíráltság 1,399.758. Gyümölcsösök és szőlők: Beszarábia 148.245, Bukovina 7.400, Erdély 178.758, Ókíráltság

270.211. Erdők: Beszarábia 233.095, Bukovina 401.040, Erdély 3,568.768, Ókíráltság 2,931.168. Terméketlen területek és vizek: Beszarábia 433.640, Bukovina 124.451, Erdély 1,413.726, Ókíráltság 2,768.085.

Tulajdonjog szerint a megművelt területek a következőképpen oszlanak meg: Bukovinában nagybirtok 105.808 hektár, kisbirtok 2,810.153 hektár, Bukovina nagybirtok 46.366 hektár, kisbirtok 265.250 hektár, Erdély nagybirtok 322,887, kisbirtok 2,790.686 hektár, Ókíráltság nagybirtok 1,076.567, kisbirtok 5,439.421 hektár. Az egész országban a nagybirtok területe 1,551.628 hektár, a kisbirtok területe pedig 11,305.510 hektár volt 1930. évben. Százalékszerűen ez a következőképpen oszlik meg: Besszarábia nagybirtok 3.63 százalék, kisbirtok 96.30 százalék. Bukovina nagybirtok 14.88 százalék, kisbirtok 85.12 százalék, Erdély nagybirtok 10.31 százalék, kisbirtok 89.69 százalék. Ókíráltság nagybirtok 16.52 százalék, kisbirtok 83.48 százalék. Egész Romániában nagybirtok 12.05 százalék, kisbirtok 87.95 százaléka.

Megyék szerint a megművelt területek szempontjából első helyen áll Temes-Torontál 580.445 hektár, második helyen Cetatea-Alba 564.522, harmadik helyen Ialomita 522.640, negyedik helyen Constanta 426.271, ötödik helyen Tighina 399.264, hatodik helyen Dömögmege 388.247 hektár megművelt területtel.

Ujabb nagy fizetésképtelenség Aradon. Aradról jelenti tudósítónk: Az egyre súlyosbodó gazdasági válság újra egy tekintélyes céget roppantott össze Aradon. Weisz és Feuer ismert aradi textilgyárosok jelentettek ma dr. Gara Armin ügyvéd útján fizetésképtelenséget az aradi törvényszéknek. Az aradi cég fizetésképtelensége nem újkeletű, mert már régóta közbeszéd tárgya, hogy az egykor virágzó cég a súlyos krízis miatt fizetési zavarokkal küzd. A cég hatvan százalékos ajánlott fel hitelezőinek, akik nagyrészt aradi és külföldi cégek.

## Színház-Mozi

### Román Opera műsora

Szerda, febr. 25: A windsori vig nők.

### A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA

Kedd fél 9: Az elcsesélt ember. (Ujdonosság, harmadszor. 31. B. bérlet. Ssz. 197.)

Szerda fél 9: Rád bízom a feleségem. Bohózat-ujdonosság, először. 27. Premiérbérlet. Ssz. 199.)

Csütörtök fél 9: Rád bízom a feleségem. (Bohózat-ujdonosság, másodsor. 32. B. bérlet. Ssz. 200.)

Péntek: Hivatalos szünnap.

Szombat fél 9: Frederika. (Lehár Ferenc nagyoperettje. Ujdonosság, először. Karácsonyi, Kertész, Nádor, Ihsz fel-lépésével. 28. Premiérbérlet. Ssz. 201.)

Vasárnap d. u. 3: Málnás Miska. (Mozihelyarákkal. Ssz. 202.)

Vasárnap este 9: Frederika. (Lehár Ferenc nagyoperettje, másodsor. 33. A. bérlet. Ssz. 203.)

Hétfő fél 9: Frederika. (Lehár Ferenc nagyoperettje, harmadsor. 33. B. bérlet. Ssz. 204.)

Kedd fél 9: A tokiói japán dalszínház 36 tagu együttesének zene-, géza- és balettkarának egyetlen vendégjátéka. (Félemelt helyárak. Bérletszűnet. Ssz. 205.)

Szerda fél 9: Blanco Posneti elárultatása (Shaw-darab, először). A háztető verbe. (Kurt Götz-darab, magyarul először). Az építmunkások a vasutasok és nyomdászok dalkarainak részvételével. Bevezeti: Salamon László. Répertszűnet. Rendes helyárak. Ssz. 206.

## RADIO MŰSOR

IDŐ: KÖZÉPEUROPAI

Kedd, február 24.

Budapest, 9.15: A Budapesti Koncert Szalózenekar hangversenye. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: Grammofonhangverseny. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.45: Hírek. 3.30: A „Tündérvásár” meseorája. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Pinter Ferenc humoros apróságai. 6.20: Francia nyelvoktatás. 6.50: Rádió amatőrpósta. 7.30: A Budavári Koronázó Főtemplon énekkarának és zenekarának hangversenye. 8.30: Másfélórás könnyű zene. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

Bécs. 7.30: Fogadás Orlofsky herecegnél. 10.45: Gaudriot jazz.

Berlin. 9.10: A vidám, a buskomor és az egykedvű, Handel háromfelvonásos világi oratóriuma, Milton szövege után.

Belgrád. 10.50: Házi zenekar.

Breslau. 8.30: Tarka-est. Utána házi zenekar.

Brünn. 7.20: Közvetítés egy szerkesztőségéből és nyomdából a „Nyolcadik nagyhatalom” címmel.

Frankfurt. 9.15: Magyar zene grammofonon.

Hamburg. 10.40: Könnyű zene.

Kassa. 7.40: Magyar óra.

Leipzig. 9.20: Hegedű- és zongoraszerenák. 11.30: Táncczene.

Milánó. 7.30: Könnyű zene. 9: Operatívetel.

Praha. 7.20: Mandolin- és gitárhangverseny. 9.30: Zongoraverseny. — 10.30: Jazz zene.

Róma. 8.45: Operaelőadás.

Stockholm. 8: Rádiózenekar. 10.10: Lindenberg orgonaművész játéka.

Szerda, február 25.

Budapest. 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Időjárásjelentés. 12.05: A Mándite szalózenekar hangversenye. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.45: Hírek. 3.30: Morse tanfolyam. 4: Az egészséges táplálkozás követelményei a háziasszony szempontjából. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: A Nemzeti Múzeum ásvány- és őslénytára. 5.25: Grammofonhangverseny. 6.30: Olasz nyelvoktatás. 7: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. 7.45: Gyorsíró tanfolyam. 8.20: Egyfelvonásosok a Studioból. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 10.35: Francia nyelvű előadás. — Majd: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye.

Bécs. 8.30: A bécsi szimfonikus zenekar hangversenye. 10.10: Silving-Geisler zenekar.

Berlin. 7.30: A dresdeneri állami zenekar hangversenye.

Belgrád. 9.30: Házi zenekar.

Breslau. 7.30: Zenekari hangverseny. 10.40: Grammofon-kabarré.

Hamburg. 8: Zenekari hangverseny. 10.30: Exotikus táncczene.

## Apró hirdetések

Mindennap frissen fejt kóser tehén- és bivalytej, valamint egy tehéntől fejt csecsemőtej kapható Schwartz Ignác utcai vegetárius étteremben. Reg. Ferdinand 10. szám.

Kelengyék készítése, goblenvarrási kézi és géphímzés, montirozás, csipkebevarrás, előrajzolás izlésesen, olcsón. Fisch Biske kézimunkaszalonjában Malom u. 16.

Kiadó munkánegyedben jóforgalmu üzleti helyiség italmérsi engedéllyel. Cím kiadóban.

Uri családhoz ajánlkozik francia-német zongora tanárnő. Cím: „Idősebb urinő” Cluj, Str. Motilor 143.

Különbejárati (kapualatti) parkettázott szoba kiadó. Hegedűs Sándor ucca 11.

Különbejárati, nagy, világos butorított szoba két, esetleg három személy részére kiadó. Str. Saguna (Bartha M. u. 14., II. em., ajtó 2.

1 vagy 2 urileány lakást kaphat, esetleg teljes ellátással, zongora- és fürdőszobahasználattal belvárosban izr. urcsaládnál. Cím a kiadóban.

## Bécsbe utazhatnak utlevél nélkül

az Uj Kelet társaskirándulásával a március 8-tól március 15-ig tartó

## XX. Wiener Messe Bécsi Nemzetközi Mintavásárra

Az Uj Kelet társaskirándulást rendez a bécsi mintavásárra. A társas utazás részvételi díját négy váltózatban állapítottuk meg:

I. csoportban a részvételi díj 320 lej, azok részére, akik Kolozsvártól Bécsig és vissza gyorsvonattal III. osztályon utaznak. Elszállás és étkezés nélkül.

II. csoportban a részvételi díj 4720 lej, azok részére, akik Kolozsvártól Bécsig és vissza gyorsvonattal III. osztályon utaznak és Bécsben napig teljes elszállásolást, napi teljes ellátást kapnak napi háromszori étkezéssel. Italok nélkül.

III. csoportban részvételi díj 5840 lej, azok részére, akik Kolozsvártól Bécsig és vissza gyorsvonattal utaznak. Ellátás nélkül.

IV. csoportban a részvételi

5840 lej, azok részére, akik Kolozsvártól Bécsig és vissza gyorsvonattal II. osztályon utaznak és Bécsben három napig elszállásolást, teljes pensiót kapnak, napi háromszori étkezéssel, italok nélkül.

Mind a négy csoportban a résztvevők a fenti összegekért Kolozsvártól Bécsig és vissza vasuti jegyet, vásárigazolványt, vízumdíjakat és a kollektív utlevélet kapják. Bécsben a szállótól kiszállítást a mintavásárra és egy napos autotaxi, amely alkalommal megtekinthetik Bécs nevezetességeit.

Indulás március 8-án Kolozsvártól, déli 12 óra 34 perckor, érkezés Bécsbe március 9-én reggel, visszaindulás Bécsből március 11-én este, visszaérkezés Kolozsvárra március 12-én délután 6 óra 35 perckor.

Küldje be állampolgársági bi-

zonyítványának és személyazonosságát bizonyítványának másolatát március 2-ig az Uj Kelet szerkesztőségéhez vagy a Hermes Menetjegyirodához Cluj-Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand 13 szám alá. (Telefón 29). Mindkét helyen díjmentesen választékos ellenében kap részletes információt.

A társasutazás résztvevőinek kivánságára a Bécsben való tartózkodás idejét március 14-ig meghosszabbítjuk, ebben az esetben azonban a résztvevők március 12-én reggeltől március 14-ig, a visszaindulásig saját költségükön kötelesek gondoskodni szálásról és ellátásról, illetve külön, mérsékelt díj mellett vállaljuk az elszállásolást és ételmészést.

XV. ÉVF. Cluj-Kolozsvár február 23. 5691 ÉV

As Uj Kelet és mások a 400. Cikkeink a ferrás meg. Kézfiratokat megőrzésük.

## Liberális sz

A liberálisok ism tartottak. Mostaná zítő” programjuka gyakorlatba is átül léseznék s ezeken megváltást ígérnek neknek. Gazdasági tisztességet, adócső ror megszüntetését akik — elnevezésük kintetben méltóan ígéretekben voltak kedeteik annál inkább durvább önkény lágára.

A sorozatos ígéré jas áhítózása közbe logató frázisok so kisebbségi úgyról s Söt! Olyan szírhén kaik a kisebbségek mely értelmes kise nyen el is varázsol lágú szölamokkal.

„A kisebbségek b ban, hogy mi a ma fogjuk tenni köt szemben, viszont ké gyenek lojalisok ve mondjia a liberális tározati javaslata.

Ismétlés a tudás római közmondás. M ban tudói is vagyun hogy mit jelent a g rálisok köteleesség azért, mert a fenti z már számtalanszor nem azért is, mert e — sajnos sok min osan feledhetlenn — kitűnően funkció

A liberálisok köte hangversenye. s szemben más gyako Iskolarendeteik, m sebbeségi iskolákat t tésük, mellyel a ki életet ásták alá, nag lyel tíz éven kereszt cenzurát kényszerít di és kolozsvári van bolások ténye: mi nek, melyeknek hatá re tudjuk leszállita rális ígéretek belső ségét.

Megszoktuk, hogy amíg ellenzékben v dalító hangokat zen gek felé. Csodálat áziósnk van nekünk, mikor egy-egy párt hatalomra akar jutn „rendes” emberek v kor leszünk megbizh elemekké, ha az illet hatalomra jutnia. El ígéretekéről máról-h keznék. Ilyenkor mi körül fedezik fel az nyakokat, melyekne retek teljesítését m jaltásunk körül va jojalításunk termész ségszerüségét csak a ségbe, akik a farkas séjét akarják velünk lizálni.

Már pedig ez a le történi. És különöse liberális uralomidej teinket, osszerombolt mok? Megérdemelt